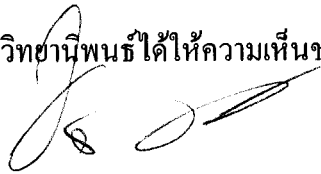

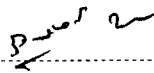
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
ชื่อและนามสกุล จำสืบเอกวรพันธ์ อินทร์ปัญญา
แขนงวิชา การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล
3. รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัย วงศ์ชัยสุวรรณ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม)

..... กรรมการ

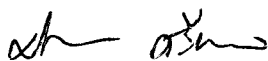
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ฐปนรรต พรหมอินทร์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
การเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

วันที่ 28 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล รองศาสตราจารย์ รูปนรรต พรหมอินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้แนวคิดในการวิจัยคำแนะนำในประเด็นต่างๆ และกำลังใจ ในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เริ่มลงมือทำงานกระทั่งเสร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณในความ กรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุกกลิน อุนวิจิตร คณบดีคณะ วิทยาการจัดการ อาจารย์ ดร. ปรมินทร์ อริเดช ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย นายสนิท ผู้แสวงทอง อดีตนายอำเภอเมืองเชียงราย ที่ได้กรุณาตรวจเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ทำให้เครื่องมือวิจัยมีคุณภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณ อาจารย์นาวัน พรหมใจสา ผู้อำนวยการหน่วยประกันคุณภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ให้ความช่วยเหลือในการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ขอขอบคุณหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศูนย์ สงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ยาว องค์การบริหารส่วนตำบลคอย ฮาง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ทางด้านเอกสารข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดี ขอขอบคุณกำนันตำบลแม่ ยาว กำนันตำบลคอยฮาง ผู้ใหญ่บ้านบ้านรวมมิตร ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยขมนอก ผู้ใหญ่บ้านบ้าน แคว้ววัดคำ ตำบลแม่ยาว ผู้ใหญ่บ้านบ้านขางคำนุ ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยบุพัฒนา ตำบลคอยฮาง ที่ อนุญาตให้ใช้พื้นที่หมู่บ้านและประชากรเป็นแหล่งวิจัย และขอขอบคุณพี่น้องชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ทุกคนในทุกหมู่บ้านในขอบเขตของการวิจัยทั้ง 5 หมู่บ้าน ที่ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น และกรุณา ตอบแบบสอบถาม อีกทั้งยังได้แบ่งปันประสบการณ์ความรู้แบบผู้รู้จริงในท้องถิ่นให้กับผู้วิจัยใน อีกทางหนึ่งด้วย

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าแก่การศึกษา ผู้วิจัยขอเก็บไว้เป็นเครื่องบูชาแต่คุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับ นี้ จะสะท้อนปัญหาของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในหลาย ๆ ด้าน เพื่อผู้สนใจจะนำไปเป็นแนวทางใน การแก้ปัญหามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ของชาวเขาเผ่าอื่นๆ และประชาชนใน ชาติต่อไป

วรพันธ์ อินทร์ปัญญา

ตุลาคม 2550

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง

จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ผู้วิจัย จ.ส.อ.วรพันธ์ อินทร์ปัญญา **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สุพิมพ์

ศรีพันธ์วรสกุล (3) รองศาสตราจารย์ ฐปนรรต พรหมอินทร์ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (2) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและ (4) แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย คือ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงที่ได้รับสัญชาติไทย อายุ 18 ปีขึ้นไป พื้นที่ตำบลแม่ยาวและตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง (2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย (3) ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนปัจจัยด้านสังคม คือ การเข้าร่วมประชุมประจำหมู่บ้าน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ รายได้ต่อเดือน และปัจจัยด้านการเมือง คือ การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (4) แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงมีความคิดเห็นว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอปัญหาและความต้องการพัฒนา กับผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงและควรให้มีการศึกษาวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่นกับนักเรียน และประชาชนเพิ่มมากขึ้นในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง จังหวัดเชียงราย

Thesis title: Political Participation of Karen Hill Tribe People in Muang District, Chiang Rai Province under the 1997 Constitution of the Kingdom of Thailand

Researcher: SM 1 Woraphan Inbanya; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government);

Thesis advisers: (1) Dr. Rungpong Chaiyanam, Associate Professor; (2) Dr. Supim Sripanworasakul, Associate Professor; (3) Thabanat Prom-in, Associate Professor ; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The objectives of this research were to study: (1) factors that affected political participation; (2) the degree of political participation; (3) the relationships between personal, social, economic, and political factors and political participation; and (4) ways of promoting political participation of Karen hilltribe people under the 1997 Constitution of the Kingdom of Thailand.

The sample consisted of 330 Karen hilltribe people with Thai nationality with the age of 18 and over living in Maeyao and Doyhang Subdistricts, Muang District, Chiang Rai Province. Data were collected by using a questionnaire and analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and Chi Square.

The results showed that (1) factors affecting political participation were personal, social, economic, and political factors. (2) The majority of the sample participated in local politics only to a small degree. (3) Personal factors were not related to participation in local politics. The social factor, i.e. attending village meetings, economic factors, i.e. monthly income, and political factors, i.e. the affiliation with a political party, were related to political participation. (4) Karen hill tribe people should be given opportunity to raise the problems and express their need for development to local administrators directly. They strongly agreed that more students and people should be enhanced to take a Local Government course.

Keywords: Political participation, Karen hill tribe people, Chiang Rai Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	8
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	8
แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540	13
แนวความคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	15
ข้อมูลชาวเขาในจังหวัดเชียงราย	25
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540	48
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540	54
ส่วนที่ 4 แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่ตำบลแม่ยาว และตำบลคอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ในระดับท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540	57
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
สรุปการวิจัย	61
อภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	77
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม).....	78
ข แบบสอบถาม.....	80
ประวัติผู้วิจัย	94

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	31
แสดงข้อมูลประชากรพื้นที่สูงจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2548 จำแนกตาม กลุ่มชาติพันธุ์ (ชาวเขา, ชนกลุ่มน้อย) และคนไทยพื้นราบ	31
ตารางที่ 2.2	32
จำนวนประชากรชาวเขาแยกเผ่าพันธุ์ ปี 2548	32
ตารางที่ 2.3	33
แสดงข้อมูลสถานะของชาวเขา ของจังหวัดเชียงราย	33
ตารางที่ 3.1	38
จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	38
ตารางที่ 4.1	44
จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	44
ตารางที่ 4.2	45
จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยด้านสังคม ของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
ตารางที่ 4.3	46
จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	46
ตารางที่ 4.4	47
จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยด้านการเมือง ของผู้ตอบแบบสอบถาม	47
ตารางที่ 4.5	48
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการ เมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในภาพรวมและรายได้	48
ตารางที่ 4.6	49
แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขา เผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในด้านการร่วม รับรู้ข่าวสาร ร่วมเสนอแนะข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่น	49
ตารางที่ 4.7	51
แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขา เผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในด้านการร่วม คิดร่วมตัดสินใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	51
ตารางที่ 4.8	52
แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขา เผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในด้านการมีส่วน ร่วมในการดำเนินการด้านต่างๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	52
ตารางที่ 4.9	53
แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขา เผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในด้านการเข้า ร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่น	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขา เผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.....	54
ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขา เผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.....	55
ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขา เผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.....	56
ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขา เผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.....	56
ตารางที่ 4.14 แสดงแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่ตำบลแม่ยาว ตำบลคอกฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปีพุทธศักราช 2540	57

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ.สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546	19
ภาพที่ 2.3 แผนที่ จังหวัดเชียงราย แสดงอำเภอที่มีชาวเขาอาศัยอยู่	30
ภาพที่ 2.4 แผนที่อำเภอเมืองเชียงราย แสดงตำบลที่มีชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงอาศัยอยู่	34

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมทางการเมือง(Political participation) ของประชาชนนับเป็นหัวใจสำคัญของการเมืองระบอบประชาธิปไตยเพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวเป็นกระบวนการที่ทำให้อำนาจธิปไตยเป็นของประชาชนอย่างเป็นทางการและเป็นการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อจะให้เกิดการตัดสินใจทางการเมืองที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นกระบวนการและเครื่องมือสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในการทำให้ประชาชนได้แสดงออกถึงความคิดเห็น การปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง ของกลุ่ม และของชุมชน แต่การมีส่วนร่วมของประชาชนก็อาจถูกบิดเบือนได้หากเป็นการมีส่วนร่วมที่มีการชี้นำ ครอบงำ จากกลุ่มอิทธิพลหรือได้รับข้อมูล ข่าวสารไม่ถูกต้องครบถ้วนหรืออคติต่อกัน ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะเช่นนี้เป็นการเผชิญหน้ากัน (Confrontation) ระหว่างกลุ่มคนในชุมชนได้ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นส่วนสำคัญของระบบการเมืองสมัยใหม่ ระบบการเมืองปัจจุบันทั้งที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ทั้งที่เป็นประชาธิปไตยหรือเผด็จการต่างยอมรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งสิ้น โดยถือว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งจำเป็น จะมีความแตกต่างกันตรงที่ว่า ในระบอบประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมทางการเมืองมักเป็นไปอย่างเสรีหรือสมัครใจ แต่ในประเทศที่ปกครองโดยระบอบเผด็จการการมีส่วนร่วมมักเป็นไปในรูปแบบของการถูกระดม

ชนกลุ่มน้อยเป็นอีกกลุ่มคนหนึ่งในสังคมไทยเป็นกลุ่มคนที่ส่วนใหญ่ไม่ได้มีอำนาจในการปกครองประเทศซึ่งมักมีลักษณะทางชีวภาพที่แตกต่างจากกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ ปัจจัยที่สร้างปัญหาเชื้อชาติคืออคติ ซึ่งลักษณะการเกิดของชนกลุ่มน้อยแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ คือแบ่งโดยวัฒนธรรม ลักษณะทางภูมิศาสตร์ การผนวกดินแดน การย้ายถิ่น และการตกเป็นประเทศอาณานิคม และชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีความแตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ไม่ว่าจะทางด้านชีวภาพ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคมและทางการเมือง อำนาจทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยที่ผ่านมา ยังไม่ปรากฏว่ามีชนกลุ่มน้อยกลุ่มใดที่สามารถเข้าไปใช้อำนาจตัดสินใจในการบริหารประเทศหรือมีอำนาจในการต่อรองผลประโยชน์ของกลุ่มตนอย่างมากได้ คงมีแต่อำนาจทางการเมืองระดับท้องถิ่นเท่านั้นที่ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีส่วนร่วมในการมีอำนาจตัดสินใจและกำหนด

พร้อมเสนอความต้องการของกลุ่มชนของตนเองได้อย่างเสรี ซึ่งความเสรีในการใช้อำนาจของชนกลุ่มน้อยนั้นก็ยังมีข้อจำกัดอีกมากมาย ที่จะต้องทำการศึกษาเพื่อนำไปเป็นแนวทางแก้ไขในอนาคตได้

ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง (karen) เป็นกลุ่มชนชาวเขาที่มีมากที่สุดในประเทศไทย ซึ่งจากการสำรวจของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อพ.ศ. 2545 มีจำนวน 1,912 หมู่บ้าน/กลุ่มบ้าน 87,628 หลังคาเรือน 95,088 ครอบครัว และมีจำนวนประชากรถึง 437,131 คน หรือร้อยละ 47.54 ของประชากรชาวเขาทั้งหมดในประเทศไทย ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงเป็นกลุ่มตระกูลภาษา จีน-ทิเบต และชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงยังแบ่งกลุ่มชาติพันธุ์ออกเป็น 4 กลุ่มย่อย คือกระเหรี่ยงสะกอ (Skaw karen) เรียกตนเองว่า “จะกอ” แต่ถ้าหมายถึงคนกระเหรี่ยงทั้งสะกอและโปว์ จะใช้คำว่า ปกาเกอญอ เป็นกลุ่มที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด กระเหรี่ยงโปว์ (Pwo karen) เรียกตัวเองว่า “โพล่ง” ส่วนคนไทยภาคกลางบางคนเรียกกระเหรี่ยงแถบจังหวัดกาญจนบุรีว่า “กระหรง” มีจำนวนประชากร รองลงมา ส่วนกระเหรี่ยงคะยาหรือกะเว (Kayah , Bwe karen) มีเพียง 2 – 3 หมู่บ้านในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนและตองสูหรือตองซู (Tong-Su) มีเพียง 4 – 5 หมู่บ้านในเขตอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย (ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัดในประเทศไทย พุทธศักราช 2548: 13)

ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงราย มีชาวเขาเผ่า กระเหรี่ยง (กลุ่มกระเหรี่ยงสะกอ) อาศัยอยู่จำนวน 2 ตำบล คือตำบลแม่ยาวและตำบลดอยฮาง รวมจำนวน 5 หมู่บ้าน ซึ่งชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงจำนวน 5 หมู่บ้าน นี้มีข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นเหมือนกับชาวเขาเผ่าอื่นๆ ที่เป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมไทย แต่เดิมชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงมีการปกครองโดยผู้นำหมู่บ้าน โดยเป็นหัวหน้าหมู่บ้านซึ่งอาจมีผู้นำทางพิธีกรรม 1 คนหรือมากกว่า หัวหน้าหมู่บ้านเองอาจเป็นผู้นำทางพิธีกรรมหรือศาสนาของชุมชนได้ ซึ่ง กระเหรี่ยง เรียกว่า “ฮีโซ่” เป็นตำแหน่งที่ได้โดยการสืบทอดฝ่ายบิดา เป็นผู้มีอำนาจในกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตัดสินการเป็นสมาชิกในหมู่บ้านหรือพิจารณาข้อขัดแย้งต่าง ๆ แม้ว่าจะมีอำนาจอยู่แต่ก็ไม่เด็ดขาด เพราะจะยอมฟังการตัดสินของเสียงส่วนมากซึ่งเป็นการรวมกันอย่างหลวม ๆ เป็นสภาผู้เฒ่าของหมู่บ้านเรียกว่า “โพล่งพูเซียง” แต่ในทางปฏิบัติ หัวหน้าครัวเรือนหรือชายที่แต่งงานแล้วเมื่อมีความเห็นใด ๆ ก็สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นของตนและมีอิทธิพล ต่อที่ประชุมของหมู่บ้านได้ จึงเป็นการพูดคุยให้เกิดการรวมกันหรือขจัดปัญหามากกว่าจะได้เป็นการโหวตคะแนนเสียงเป็นทางการ (สุนทรี พรหมเมศ 2534: 175)

หัวหน้าหมู่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ (ผู้ใหญ่บ้าน) จะขึ้นอยู่กับความควบคุมของอำเภอ ซึ่งอาจเป็นผู้นำคนเดียวกับ “ฮีโซ่” หรือ ไม่ก็ได้ ซึ่งในหมู่บ้านของชนเผ่ากระเหรี่ยง

แทบไม่มีใครต้องการเป็นหัวหน้าที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ (ผู้ใหญ่บ้าน) เพราะชาวกระเหรี่ยงไม่รู้สีกว่าตำแหน่งนี้มีอำนาจ เกียรติ หรือความรับผิดชอบอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงมีความขัดแย้งทางความคิดอยู่เสมอระหว่างหัวหน้าหมู่บ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน) กับ “ฮีโง่” ในที่ประชุมหมู่บ้าน

ตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ปีพุทธศักราช 2540 เป็นต้นมาและมีการยกฐานะสภาตำบลขึ้นเป็นหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรียกว่า องค์การบริหารส่วนตำบล และได้มีการปรับบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนด้านต่าง ๆ มากขึ้น มีตัวแทนของชาวบ้านในระดับหมู่บ้านได้ถูกเลือกตั้งเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตรง และมีการแบ่งเขตรับผิดชอบในการพัฒนาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (สจ.) ให้เข้าถึงชาวบ้านมากขึ้น แต่ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงอยู่ห่างไกล อยู่บนพื้นที่ราบสูงทำให้เดินทางไม่สะดวกโดยเฉพาะฤดูฝน ระดับการศึกษาต่ำ และยากจน จึงต้องทำมาหากินเพื่อเลี้ยงครอบครัว ทำให้มีเวลาไปร่วมกิจกรรมทางการเมืองน้อย ยังไม่พบว่ามีสมาชิกสภาจังหวัดเป็นชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง แต่ยังมีการสมัครเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และมีการไปเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาของประพันธ์ สุริวงค์ (2536) พบว่าชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองไทย ในห้วงปี พ.ศ. 2535 – 2536 ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ทักษณคติที่ดีต่อระบบการปกครองในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ในขณะที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้มีอำนาจทางการเมืองของไทย ระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงมีทัศนคติที่ดีต่อระชาคมการเมืองในห้วงปีที่กล่าวไว้ข้างต้นของไทยในระดับสูง และมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการปกครองในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ในขณะที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้สิทธิอำนาจทางการเมืองของไทยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ และพบว่าชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองระดับการเมืองค่อนข้างต่ำ โดยส่วนมากชาวเขาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้ความคิดริเริ่ม กิจกรรมที่ไม่ต้องใช้ความพยายาม หรือทุนทรัพย์มากนักในการดำเนินการ และที่ผ่านมายังไม่มีผู้ใดได้ศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง รวมทั้งแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 แต่อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงและเป็นแนวทางให้ผู้สนใจนำไปศึกษาในประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องกับชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ดังนี้

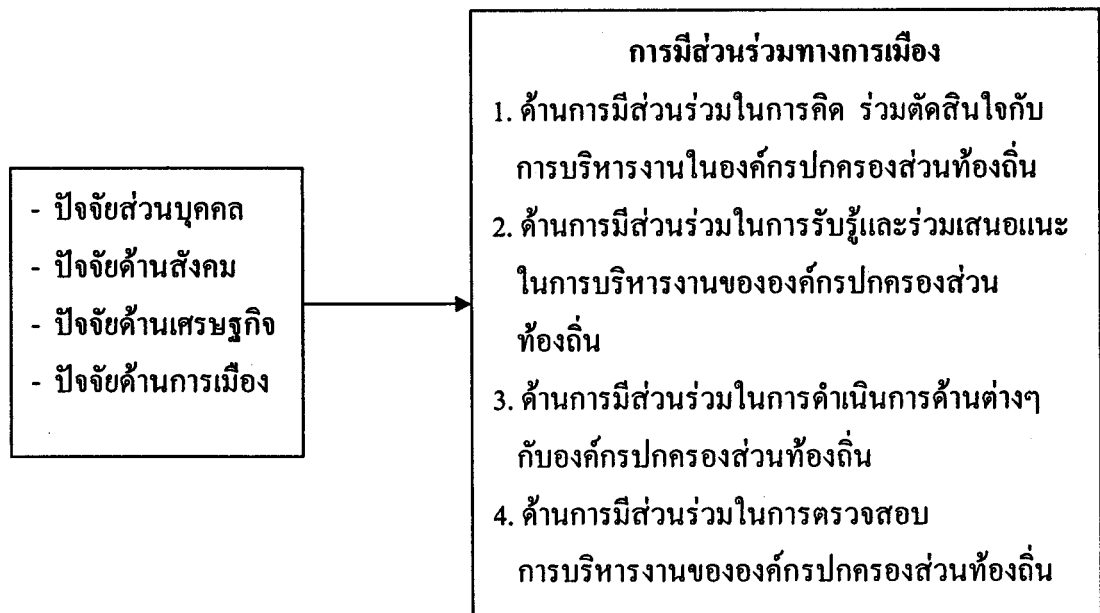
2.1 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

2.4 เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง

4.2 ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง

4.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง

4.4 ปัจจัยทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

ประชากรที่ศึกษาวิจัย คือประชากรชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงที่ได้รับสัญชาติไทย อายุ 18 ปีขึ้นไป ในพื้นที่ตำบลแม่ยาวและตำบลลอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 2,872 คน นำมาเป็นข้อมูลในการศึกษา จำนวน 352 คน

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เพื่อให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินไปภายใต้ขอบเขตและทิศทางที่ถูกต้องและชัดเจน ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบของการศึกษาวิจัย โดยกำหนดและพิจารณาเลือกหัวข้อการวิจัยภายใต้เนื้อหาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เฉพาะในมาตราที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองของประชาชนไทย และการปกครองท้องถิ่น 4 ด้าน คือ

5.2.1 การมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจกับการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2.2 การมีส่วนร่วมในการรับรู้และร่วมเสนอแนะในการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านต่างๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. นิยามศัพท์

6.1 **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง** หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง

6.2 **ปัจจัยส่วนบุคคล** หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ และ ระดับการศึกษา

6.3 **ปัจจัยด้านสังคม** หมายถึง ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และการเข้าร่วมประชุมกับชุมชน

6.4 **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** หมายถึง การประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน และความเพียงพอของรายได้กับรายจ่าย

6.5 **ปัจจัยด้านการเมือง** หมายถึง การดำรงตำแหน่ง นายองค์การบริหารส่วนตำบล การเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

6.6 **การมีส่วนร่วมทางการเมือง** หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 4 ด้าน ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการคิดร่วมตัดสินใจกับการบริหารงาน การมีส่วนร่วมในการรับรู้และร่วมเสนอแนะในการบริหารงาน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านต่างๆ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

7.2 ทำให้ทราบถึงการเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

7.3 ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

7.4 ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายตาม
รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

7.5 ผลที่ได้จากข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการ
มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัด
เชียงราย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2540 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะได้เชื่อมโยงแนวความคิดต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการนำเสนอการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย

1. แนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่
 - 1.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 - 1.2 แนวความคิดว่าด้วยเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวไทย ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
 - 1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ข้อมูลชาวเขาในจังหวัดเชียงราย
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวความคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ถือเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับผู้ทำการศึกษากระบวนการเมืองในระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองจัดได้ว่าเป็นการศึกษาการเมืองที่เป็นไปตามกลุ่มทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์ หรือที่เราเรียกว่า Behavioralist Approach และกลุ่มทฤษฎีพหุนิยม (Pluralism Theory) ที่พยายามจะศึกษาการเมืองให้เป็นไปลักษณะแบบวิทยาศาสตร์ที่มีการวิเคราะห์แบบวัตถุวิสัย (Objective Analysis) เพื่อนำไปอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างเป็นเหตุเป็นผล

ในประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย การมีส่วนร่วมทางการเมือง จัดได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้ปกครองต้องเผชิญอยู่ เพราะในระบบการเมืองสมัยใหม่นั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองมักจะกล่าวถึงเฉพาะประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ตาม ในสังคมที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย มิได้หมายความว่า ประชาชนทั้งหมดต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง แต่โดยธรรมชาติแล้ว

ปรากฏว่าประชาชนเป็นจำนวนมากที่พอใจจะเป็นผู้ดูแลทางการเมืองมากกว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง

1.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ฮันติงตัน และ เนลสัน (Huntington and Nelson 1976, 11) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองหมายถึง กิจกรรมที่พลเมืองกระทำเพื่อจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล โดยกำหนดขอบเขตไว้ว่าเป็นการกระทำกิจกรรมทางการเมืองของคนธรรมดา ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นช่วง ๆ ไม่ต่อเนื่องและอาจจะเป็นบทบาทรอง จากบทบาทอื่น นอกจากนั้นยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ของรัฐบาลซึ่งเป็นผู้มีความชอบธรรมในการตัดสินใจ แบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดในสังคม ทั้งนี้ไม่ว่าการกระทำนั้นจะสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นอาจเป็นไปได้ด้วยความสำนึกของตนเองหรือถูกชักจูงให้เข้าร่วมก็ได้

เวอร์บา ไน และ คิม (Verba, Nie and Kim 1987, 46) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประชาชนกระทำโดยมีเป้าหมายเพื่อให้อิทธิพลต่อการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือภารกิจต่าง ๆ ที่รัฐบาลจะกระทำ

นอกจากนี้เวอร์บา ไน และ คิม ยังแยกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (democratic participation) กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบพิธีการหรือเพื่อสนับสนุนรัฐ (ceremonial of support participation) ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบแรกจะเน้นที่การกระทำของประชาชนส่วนใหญ่เพื่อหวังผลและอิทธิพลต่อการดำเนินงานของรัฐบาล ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบที่สองหมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นการเร้าระดมโดยรัฐ เพื่อให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมของรัฐ ซึ่งอาจไม่ได้เป็นไปตามความสมัครใจ

ความหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้สามารถสังเกตได้ว่าจะเน้นการเมืองที่อยู่ในระบอบประชาธิปไตยผ่านระบบตัวแทน ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่การเลือกผู้นำตลอดจนการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งประชาชนจะมีส่วนร่วมได้ก็โดยผ่านกลไกหรือรูปแบบที่รัฐกำหนดขึ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองในความหมายเหล่านี้จึงมีรัฐเป็นศูนย์กลาง

อัลมอนด์ และ เพาเวล (Almond and Powell 1974, 48) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองตามรูปแบบที่เรียกว่า “มาตรฐานทั่วไป” เป็นการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมือง โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล ไม่คำนึงถึงภูมิหลังทางสังคม หรือกลุ่มแต่อย่างใด และประเภท การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองตามรูปแบบที่เรียกว่า “มาตรฐานเฉพาะอย่าง” เป็น

การคัดเลือกคนโดยคำนึงถึงสถานทางสังคม ส่วนเรื่องนอกนั้นกำจัดอยู่แต่เฉพาะกลุ่มบุคคลบางประเภท

ทั้งนี้ อัลมอนต์ และ เพาเวล ได้สรุปว่า ความจริงการดึงเอาบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นในสังคมแบบดั้งเดิม แบบจารีตประเพณี แบบกำลังพัฒนา หรือแม้แต่แบบที่ได้พัฒนาแล้วก็ตาม แนวทางในการดึงตัวบุคคลเข้าสู่การเมืองเป็นส่วนผสมของทั้ง 2 แบบอยู่นั่นเอง เนื่องจากการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลต่างๆ นั้นล้วนแต่อยู่บนรากฐานของความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติ การเรียนรู้ทางการเมือง ตลอดจนประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับในขณะที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

1.1.2 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

โรเบิร์ต (Robert 1971, 16) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมโดยสมัครใจของแต่ละบุคคลในกิจกรรมทางการเมือง รวมทั้งการลงคะแนนเสียงการเป็นสมาชิกและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการเมือง ร่วมกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ เช่น การอภิปรายทางการเมือง หรือร่วมฟังเหตุการณ์ทางการเมือง การชักชวนทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ หรือสมาชิกของกลุ่มการเมือง ทักษะดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของแมกครอสกี (McClosky 1968) ที่ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า คือ กิจกรรมต่างๆ โดยสมัครใจ ซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมโดยตรงหรืออ้อม ในการเลือกผู้ปกครองประเทศ การกำหนดนโยบายสาธารณะการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสาร การอภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาคเงิน และการติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และลักษณะความกระตือรือร้นของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง อาจพิจารณาได้จากการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ ลงคะแนนเสียงตามบัญชี การเขียน และกล่าวสุนทรพจน์ การรณรงค์หาเสียง การแข่งขันกันเป็นเจ้าหน้าที่พรรคหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นต้น

1.1.3 รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 6 รูปแบบ คือ

1) การเลือกตั้ง เป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถแยกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองออกจากกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ การลงคะแนนเสียงไม่จำเป็นต้องอาศัยการสื่อข่าวสารและแรงจูงใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองอื่น ผู้ที่ไปลงคะแนนเสียงอาจไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบอื่นก็ได้ ในทางกลับกันผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นในรูปแบบอื่นก็อาจไม่ไปลงคะแนนเสียงก็ได้

2) การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้ณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นการเข้าร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือแก่พรรคและผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนประชาชนให้ลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าวนี้เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ขั้นต้นระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ ซึ่งการเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวต้องอาศัยความตื่นตัวและความสนใจอย่างแท้จริง บุคคลที่มีส่วนร่วมทางการเมืองตามรูปแบบนี้จัดเป็นพวกที่ขึ้นเวทีต่อสู้ทางการเมือง ในขณะที่คนส่วนมากจะมีบทบาทเป็นเพียงผู้เฝ้าดูคอยตัดสินว่าใครจะเป็นผู้ชนะด้วยการลงคะแนนให้คนที่ตนชอบ

3) การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชนเป็นการเข้าร่วมในการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาของสังคมหรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วเพื่อมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการ ในเรื่องปัญหาสังคมผู้ที่มีบทบาทในชุมชนจึงเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงและมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชนสูง อย่างไรก็ตามผู้ที่มีบทบาทในชุมชนนี้แตกต่างจากเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงในแง่ที่มีความเกี่ยวข้องในพรรคการเมืองและการช่วยรณรงค์หาเสียงน้อยกว่าเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียงดังกล่าวมาแล้ว

4) การติดต่อกับทางราชการ เป็นกิจกรรมที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงของบุคคลซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น เช่น การติดต่อกับราชการเรื่องภาษี การทำถนน การติดต่อขอรับสวัสดิการสังคม ฯลฯ อย่างไรก็ตามนักวิชาการบางท่านมองว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรูปแบบนี้เกือบจะไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามความหมายที่แท้จริง แต่เป็นเพียงการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบคับแคบ (parochial participation) หรือการติดต่อเฉพาะเรื่อง (particularized contacting) เท่านั้น

5) การเป็นผู้ประท้วง หมายถึง การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนน หรือการก่อจลาจลในกรณีที่ทำเป็นเพื่อบังคับให้รัฐเข้าแก้ไขบางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวกับการเมืองให้ถูกต้อง รวมถึงการประท้วงอย่างแข็งขันและเป็นไปอย่างเปิดเผยต่อกรณีที่รัฐบาลกระทำในสิ่งที่ผิดศีลธรรม การให้ความเอาใจใส่กับการชุมนุมประท้วง การเข้าร่วมกลุ่มประท้วงรัฐบาลและการปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

6) การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง หมายถึง การเป็นผู้ติดตามข่าวสารทางการเมือง อยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขาทำในสิ่งที่ดีและถูกต้อง หรือส่งคำคัดค้านไปให้เมื่อเขากระทำสิ่งที่เลวร้าย การเข้าร่วมอภิปรายทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับ

ทางราชการและการเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้มักจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย ผู้สื่อสารทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลมากกว่าบรรดาเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยกิจกรรมการประท้วง

1.1.4 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การจัดลำดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากน้อยไปหามากนั้น ไม่มีมาตรฐานแน่นอน ขึ้นอยู่กับนักวิชาการผู้จัดจะให้ความสำคัญแก่กิจกรรมใดมากน้อยอย่างไร ซึ่งมีนักวิชาการได้จัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ดังนี้

มิวบราท (Milbrath 1977) ได้จัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 14 ระดับ เรียงจากระดับน้อยไปหาระดับมาก ดังนี้

1. รับฟังข่าวสารการเมือง
2. ออกเสียงลงคะแนน
3. ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเรื่องการเมือง
4. ชักชวนให้ผู้อื่นออกเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยการติดป้ายประกาศสนับสนุนให้ผู้อื่นทราบโดยทั่วไป
5. ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
6. ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง
7. สนับสนุนด้วยการบริจาคเงินให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
8. ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง
9. ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งหาเสียง
10. เป็นสมาชิกพรรค
11. มีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค
12. ช่วยหาเงินให้พรรค (อุทิศเงินส่วนตัวให้พรรค)
13. สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้ง
14. เป็นเจ้าหน้าที่ของพรรคหรือลงสมัครรับการเลือกตั้ง

ฌรงค์ สินสวัสดิ์ (2522) ได้จัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ 5 ระดับ เรียงจากระดับการมีส่วนร่วมน้อยไปหาการมีส่วนร่วมมาก ดังนี้

1. ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

2. การร่วมโดยทางอ้อม (เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ หรือดูโทรทัศน์ในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ถกปัญหาการเมือง ตัดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง)
 3. ช่วยโฆษณาหาเสียง (เช่น ช่วยแจกใบปลิว ช่วยร่างแผนเลือกตั้ง)
 4. ผู้สมัครรับเลือกตั้ง (บางคนอาจได้ บางคนอาจไม่ได้)
 5. ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง (เช่น ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี เป็นต้น)
- สุรปรีชา ลาภบุญเรือง (2530) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบทออกเป็น 5 ระดับ (เรียงจากน้อยไปหามาก) ดังนี้
1. การรับฟังข่าวสารการเมือง ตลอดทั้งข่าวสารทางราชการ
 2. การออกเสียงลงคะแนน
 3. ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนารื่องการเมือง
 4. ติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง
 5. ติดตามการหาเสียงของนักการเมือง

1.2 แนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

1.2.1 สิทธิและเสรีภาพในการมีส่วนร่วมรับรู้ในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 58 และมาตรา 59 ให้ประชาชนมีสิทธิรับทราบข้อมูลข่าวสารสาธารณะในความครอบครองหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นได้

1.2.2 สิทธิในการมีส่วนร่วมคิดกับองค์กรต่าง ๆ ที่รัฐธรรมนูญตั้งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในมาตรา 59 ยังมีความหมายของการมีส่วนร่วมคิดอยู่ด้วย กล่าวคือ ประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูล เหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการอนุญาตให้มีการดำเนิน โครงการหรือกิจการที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิตหรือส่วนได้ส่วนเสีย ที่เกี่ยวกับตนเองหรือชุมชน และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือ การมีส่วนร่วมคิด โดยกระบวนการประชาพิจารณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ พ.ศ. 2539

1.2.3 สิทธิในการมีส่วนร่วมตัดสินใจกับรัฐและเจ้าหน้าที่รัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 46 ระบุให้ประชาชนที่รวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

1.2.4 สิทธิในการมีส่วนร่วมลงมือกระทำร่วมกับองค์กรของรัฐที่รัฐธรรมนูญ ตั้งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติในมาตรา 170 ให้สิทธิประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างน้อย 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายตามที่กำหนดไว้ในหมวด 3 คือ กฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ของชาวไทย และหมวด 5 กฎหมายที่เกี่ยวกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งแสดงถึงเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการคุ้มครอง และให้โอกาสตามความหมายของการเป็นเจ้าของอำนาจ อธิปไตยที่แท้จริงของประชาชนอย่างหนักแน่นยิ่งขึ้น เพราะในการใช้อำนาจอธิปไตย 3 ทางคือ อำนาจบริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการนั้น การใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยการออกกฎหมายเป็นส่วนสำคัญ มาก มีผลกระทบต่อประชาชนทั้งประเทศ การที่กฎหมายบางฉบับมีผลคุ้มครองประโยชน์ของคน บางกลุ่มในสังคม แต่ในขณะเดียวกันอาจมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของคนอีกบางกลุ่มใน สังคมได้เช่นเดียวกัน ในอีกด้านหนึ่งการเกิดขึ้น หรือมีอยู่ของกฎหมาย บางเรื่องอาจสำคัญและ จำเป็นมากต่อการดำรงชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในสังคม ประชาชนจึงควรมีโอกาสได้มีส่วน ร่วมในกระบวนการตรากฎหมายด้วยตัวเองได้ด้วย หากกระบวนการนิติบัญญัติที่มีอยู่ตามปกติโดย ผู้แทนไม่สามารถตรากฎหมายที่ตรงกับปัญหาความต้องการ หรือเจตนารมณ์ที่แท้จริงของ ประชาชน รัฐธรรมนูญนี้จึงกำหนดให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมโดยตรง โดยการมีสิทธิเข้าชื่อ เสนอร่างกฎหมายได้ด้วย

ส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 287 ยังให้โอกาสมีส่วนร่วมกระทำการทางนิติบัญญัติแก่ประชาชน ที่จะเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่น ให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อใช้ใน การคุ้มครองดูแลการดำรงชีวิตของเขาได้

1.2.5 สิทธิ และหน้าที่ในการมีส่วนร่วมตรวจสอบองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐทั้งฝ่าย การเมือง และราชการประจำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดกระบวนการมี ส่วนร่วมโดยการตรวจสอบไว้ ดังนี้

1. ประชาชนสามารถใช้สิทธิส่วนตัวของแต่ละคนตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ได้ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 62 (สิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการ และข้าราชการ) และมาตรา 70 รวมทั้ง

การตรวจสอบบัญชีทรัพย์สิน หนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและครอบครัวได้ตามมาตรา 291 ที่ถือเป็นกรณีสัมพันธ์กัน โดยการรับรู้และการตรวจสอบ

สำหรับมาตรา 70 ได้กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิตรวจสอบการทำหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐ ว่ากระทำหน้าที่ถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ หากบุคคลดังกล่าวละเลย ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมาย ไม่ปฏิบัติหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก บริการประชาชน และไม่วางตนเป็นกลางทางการเมือง บุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีสิทธิขอให้ข้าราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้บังคับบัญชาของบุคคลผู้นั้นชี้แจงเหตุผลที่ไม่กระทำการตามหน้าที่ และมีสิทธิขอให้ดำเนินการตามบทบัญญัติที่รัฐธรรมนูญรองรับไว้ให้ได้

2. ประชาชนสามารถใช้สิทธิรวมเป็นกลุ่ม เพื่อตรวจสอบอำนาจของรัฐ ตามมาตรา 286 สิทธิในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น และตามมาตรา 304 ที่ให้ประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คน เพื่อเข้าชื่อร้องขอประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา 307 ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา 303 คือ ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด ฯลฯ ผู้มีพฤติการณ์ร้ายชัดไปทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ได้ นอกจากนี้ประชาชนยังสามารถรวมตัวกันเป็นองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐได้ด้วย เช่น รวมตัวกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ องค์กรเอกชน หรือหมู่คณะอื่น ตามมาตรา 45

3. ประชาชนมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามมาตรา 68 หรือจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นก็ได้ หากมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 123 กับมาตรา 124 และมาตรา 104 กับมาตรา 105 และประชาชนยังสามารถมีส่วนร่วมโดยการจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามมาตรา 47 เพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมือง ตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตยได้

1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายการปกครองท้องถิ่นให้มีอำนาจอิสระบริหารจัดการในเขตพื้นที่ที่กำหนด และมีหน้าที่ดำเนินกิจการภายในกรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อผลประโยชน์ของรัฐและของท้องถิ่นโดยตรง ทั้งนี้ คำว่าองค์กรหมายความถึง คณะบุคคลหรือบุคคลผู้กระทำการในฐานะผู้แทนหรือในนามของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งคณะบุคคลที่มีฐานะเป็นองค์กรหมายถึง ผู้บริหารหน่วยการปกครองท้องถิ่น

ลักษณะสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทั่วไปมี 5 ประการคือ

1. เป็นองค์กรปกครองในชุมชนที่มีขอบเขตพื้นที่การปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน
2. มีสถานภาพเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย
3. มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมและสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการวินิจฉัยและการกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐ
4. มีการจัดองค์กรเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา
5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยการเลือกตั้งคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและการติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย ได้มีการจัดตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2440 แห่งแรกคือ สุขาภิบาลกรุงเทพมหานคร สำหรับในส่วนภูมิภาคแห่งแรกคือ สุขาภิบาลท่าฉลอม จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2448 หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยได้ 1 ปี คือใน พ.ศ. 2476 ก็ได้มีการนำการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลมาใช้ โดยมีการเปลี่ยนฐานะสุขาภิบาล 35 แห่งขึ้นเป็นเทศบาล ต่อจากนั้นสุขาภิบาลก็หยุดชะงักเป็นเวลาถึง 20 ปี จนกระทั่ง พ.ศ. 2495 จึงมี พ.ร.บ. สุขาภิบาลออกมาใช้บังคับอีกครั้งหนึ่ง และใน พ.ศ. 2498 ก็ได้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2499 จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งยกเลิกไปใน พ.ศ. 2515 ใน พ.ศ. 2518 มีการจัดตั้งกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2521 จัดตั้งเมืองพัทยาและ พ.ศ. 2537 ได้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง พ.ศ. 2542 มีการยกฐานะสุขาภิบาลทั่วประเทศขึ้นเป็นเทศบาล ฉะนั้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมี 4 รูปแบบ คือเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารกิจการต่างๆ ที่รัฐพึงกระทำ เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นรับผิดชอบปกครองตนเอง การดำเนินกิจการมีความเป็นอิสระรวดเร็ว ย่อมสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์มากกว่าการทำงานของรัฐบาลกลาง หรือของหน่วยราชการที่ต้องมีขั้นตอนในการเสนอโครงการกิจกรรมตามลำดับขั้น

2. ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณของประเทศ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเก็บภาษีอากร และจัดหารายได้เพื่อการบริหารกิจการของท้องถิ่นเอง แม้ว่าบางแห่งมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน ทำให้รัฐต้องจัดสรรเงินอุดหนุนให้ แต่

จำนวนก็ไม่มากเมื่อเทียบกับการบริหารงานเองโดยไม่มีองค์กรปกครองท้องถิ่น นอกจากนี้ เนื่องจากการจัดหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นมองเห็นประโยชน์ที่ได้รับกลับคืนโดยตรงได้ชัดเจน ความยินดีที่จะให้ความร่วมมือสมทบทุนเพื่อการดำเนินกิจกรรมบางอย่างที่ท้องถิ่นมีรายได้ไม่เพียงพอก็จะมีสูง ซึ่งการสมทบจากประชาชน ช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมโดยไม่ต้องขอรับการอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง

3. เป็นโรงเรียนฝึกหัดการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน ทั้งนี้เพราะการเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสมให้เป็นผู้บริหารกิจการของท้องถิ่นแทนตน ทั้งฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ ประโยชน์ของการเลือกผู้แทนที่ดีและผลเสียของการเลือกผู้แทนที่ไม่ดีย่อมปรากฏให้เห็นอย่างป็นรูปธรรม เนื่องจากกิจการของท้องถิ่นส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ การเรียนรู้จากการมีส่วนร่วมในเรื่องใกล้ตัวส่งผลให้ประชาชนเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของการทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองเพื่อพิทักษ์สิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของตนตามระบอบประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น

4. ทำให้ประชาชนได้รับบริการจากรัฐโดยทั่วถึง เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ดำเนินงานเพื่อการบริหารสาธารณะขั้นพื้นฐาน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ความรับผิดชอบได้ ซึ่งในฐานะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานโดยประชาชนในท้องถิ่นเอง ย่อมรู้ถึงปัญหาความต้องการของท้องถิ่นและมีความตั้งใจมุ่งมั่นที่จะจัดบริการให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึงมากกว่าหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ไม่ใช่คนในท้องถิ่น

เห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากแก้วของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นองค์กรที่จะช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง เป็นสถาบันฝึกคนในท้องถิ่นให้รู้จักการปกครองตนเอง การมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้มแข็งและบริหารงานมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ประชาชนตระหนักในศักยภาพของตนเองและมีความรับผิดชอบต่อถิ่นที่อยู่อาศัยของตน

ความเป็นมาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

โกวิท พวงงาม (2543 :170) สรุปความเป็นมาว่า พ.ศ. 2537 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท ซึ่งในปัจจุบัน พ.ศ. 2550 ได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหมดแล้ว

2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43) ซึ่งปัจจุบันในปี 2550 มีอยู่จำนวน 6,594 แห่ง (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2550 จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย)

ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 (โกวิท พวงงาม 2543:170)

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (โกวิท พวงงาม 2543:171)

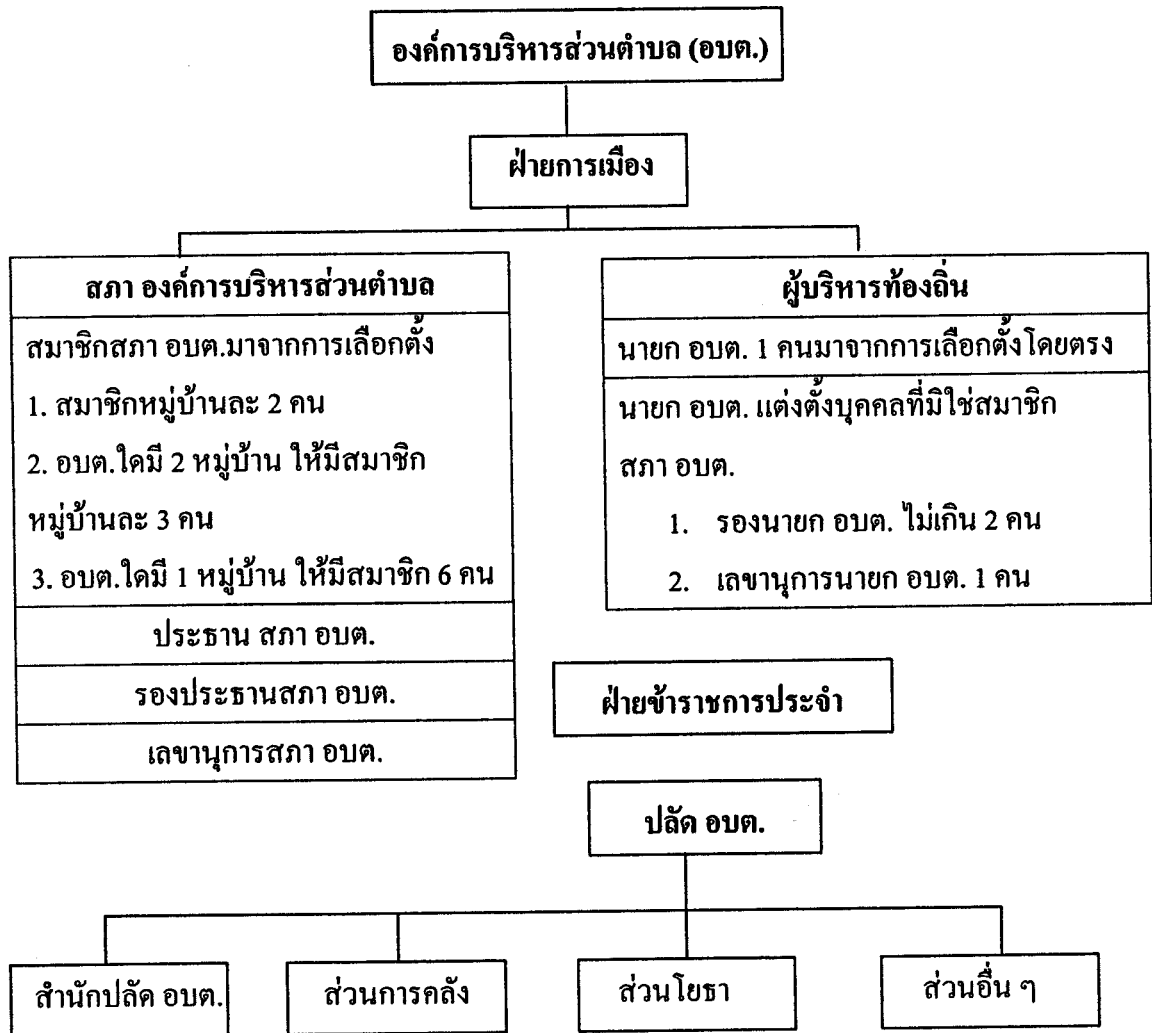
โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างคล้ายกับเทศบาล ที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ใหม่ ที่เกิดขึ้นจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นที่ต้องการจะให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง สามารถเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรงตามสิทธิและหน้าที่ของประชาชนไทย ทำให้โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เปลี่ยนแปลงไปและใช้อยู่ในปัจจุบัน (พ.ศ. 2550) ดังนี้

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน และถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลใดที่มีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน มีประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คนหนึ่ง เลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ตาม พ.ร.บ.สภาตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
2. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
4. วางระเบียบ เพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
5. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล และกฎหมายอื่น

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546) โดยบัญญัติหน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องทำ ดังนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากร

ให้ตามความจำเป็นและสมควร

และตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความสามารถมีศักยภาพเพียงพอ อาจจัดทำกิจการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อีกจำนวน 13 ข้อ ดังนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่กล่าวมานั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการ

สาธารณะให้เทศบาลเมืองพญา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองอีก 31 ข้อ คือ

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีการควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่นๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และ

ผู้ด้อยโอกาส

11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของ

ท้องถิ่น

12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มี และบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
19. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีการควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การอนามัย โรงมหรสพ และ

สาธารณสุขสถานอื่นๆ

24. การจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

25. การผังเมือง
26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษา

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

31. กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จากพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ ที่กล่าวมาข้างต้นนับว่ามีมากมาย ตั้งขึ้นมาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการจากการบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ที่ได้ทยอยถ่ายโอนภารกิจต่างๆ ที่มีอยู่ตามความพร้อม ที่จะสามารถปฏิบัติได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) ดังต่อไปนี้

1. ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม
2. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
3. รายได้จากทรัพย์สิน และรายได้อื่นๆ
4. เงินกู้

กลไกช่วยบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) นอกจากที่กล่าวไว้แล้วว่ามีสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นฝ่ายการเมืองแล้ว ก็ยังมีฝ่ายประจำที่เป็นกลไกช่วยบริหาร และดำเนินการ คือ มีพนักงานส่วนตำบล (ตามพระราชกฤษฎีกา (โกวิท พวงงาม 2543:181)

ฝ่ายข้าราชการประจำ

พนักงานส่วนตำบล คือ บุคลากรหลักที่ทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นข้าราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล จัดเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น คล้ายพนักงานเทศบาล นอกจากนั้นจะเป็นพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีการแบ่งพนักงานจ้างออกเป็น 3 ประเภท คือ พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างผู้เชี่ยวชาญพิเศษ และพนักงานจ้างทั่วไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของระเบียบกระทรวงมหาดไทยในการมีพนักงานจ้าง

นอกจากนั้น เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการองค์การบริหารส่วนตำบล อาจขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการชั่วคราวได้โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น และในกรณีที่เป็นข้าราชการ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง (โกวิทย์ พวงงาม 2543:181)

โครงสร้างการแบ่งส่วนบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล

การแบ่งส่วนบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นอยู่กับระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดขึ้นเพื่อความเหมาะสมกับภารกิจ โดยให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมการปฏิบัติราชการประจำในองค์การบริหารส่วนตำบล กำหนดแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ลำดับความสำคัญของแผนการปฏิบัติราชการประจำปีของส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งกำกับเร่งรัดติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง รองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล ยังได้แบ่งส่วนบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างน้อยอีก 3 ส่วน ดังนี้

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานทั่วไป งานธุรการ งานการเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล งานนิติการ งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบัญญัติ งานงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบัญญัติ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย ซึ่งมีตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงาน

2. ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน งานด้านการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายทุกประเภท และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนการคลัง หรือเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีรับผิดชอบ

3. ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบ ประมาณการราคา ค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร การก่อสร้าง และซ่อมบำรุงสิ่งก่อสร้าง และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนโยธา หรือนายช่างโยธารับผิดชอบ (ประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดเชียงราย เรื่อง การบริหารงานบุคคล พ.ศ. 2545)

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

การทำหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีหลายประการ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2546) ดังนี้

1. การเข้าประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ใช้สิทธิ และหน้าที่ในการคัดเลือกบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
3. หน้าที่ในการวางแผนพัฒนาตำบล ในหน้าที่นี้จะให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลด้วย
4. หน้าที่ในการร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
5. หน้าที่ในการร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเสนอร่างข้อบัญญัติได้ตามที่กฎหมายกำหนด

2. ข้อมูลชาวเขาในจังหวัดเชียงราย

ชาวเขาเป็นกลุ่มคนบนพื้นที่สูง ที่มีวิถีการดำรงชีวิตที่แตกต่างจากคนไทยบนพื้นที่ราบ เนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ และภูมิหลังทางประวัติศาสตร์เฉพาะของแต่ละกลุ่ม ชาวเขาเองมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มของตนเอง ในอดีตชุมชนชาวเขามีสิทธิในการทำกิน และมีเสรีภาพในการดำรงชีวิตตามวัฒนธรรมของตนเอง โดยการยอมรับของชนชั้นปกครอง และมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนกลุ่มอื่นๆ แม้จะมีความแตกต่างในทางสังคมและวัฒนธรรม แต่ก็ไม่ได้ทำให้เกิดความแปลกแยกจนนำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรง ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ด้วยการผลักดันของชาติมหาอำนาจที่ต้องการยับยั้งปัญหาการแพร่ระบาดของพืชเสพติดในภูมิภาค

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตอนบน รัฐบาลเริ่มมีนโยบายที่จะพัฒนาชาวเขาเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ อาทิ ปัญหาพืชเสพติด ปัญหาระบบนิเวศบนพื้นที่สูง และปัญหาความมั่นคงบริเวณชายแดน มีโครงการพัฒนาชาวเขาในรูปแบบต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งเผยแพร่วัฒนธรรมไทย ให้เป็นที่ยอมรับในหมู่ชาวเขา การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในภาคเหนือ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2504 ได้นำไปสู่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง ขาดความระมัดระวัง ขาดจิตสำนึกที่จะฝึชชอบต่อส่วนรวม เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐ คนพื้นราบและชาวเขาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่สูง ซึ่งชุมชนชาวเขาเคยจัดการดูแลอยู่ก่อนแล้ว สิทธิและการมีส่วนร่วมของชุมชนชาวเขาไม่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการจากรัฐ ทั้งๆ ที่สิทธิ และการมีส่วนร่วมของชุมชนชาวเขา เป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ชุมชนชาวเขามีความเข้มแข็ง ควบคุมการใช้และการแบ่งปันทรัพยากรธรรมชาติ และทำให้สมาชิกของชุมชนมีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ และพยายามใช้อย่างยั่งยืน แต่เนื่องจากขาดความเข้าใจในสังคมวัฒนธรรมของชาวเขา รัฐพยายามเข้าแทรกแซงและผูกขาดการจัดการทั้งหมด ซึ่งเป็นสาเหตุนำไปสู่ความขัดแย้ง และสร้างปัญหาให้กับชุมชนชาวเขาอย่างต่อเนื่อง

สิทธิชุมชนชาวเขาในอดีตเป็นที่ยอมรับของชุมชนบนพื้นที่สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ปรากฏอยู่ในจารีตประเพณีที่แสดงออกโดยพิธีกรรม และข้อห้ามข้อปฏิบัติต่างๆ ของชุมชน ทำให้ชุมชนเหล่านั้นธำรงอยู่อย่างเข้มแข็ง มีความเป็นปึกแผ่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสามารถพึ่งพาอาศัยกันได้ สิทธิชุมชนชาวเขาถูกล่วงละเมิดเมื่อรัฐเข้าไปจัดการพัฒนาชุมชนชาวเขาให้มีความเจริญดูจเดียวกับชุมชนเมือง เข้าไปปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตของชาวเขา เพราะเห็นว่าล่าหลัง และทำให้เกิดผลเสียแก่ระบบนิเวศ เป็นการทำลายป่าและทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ บนพื้นที่สูง ชาวเขาถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกบ่อนทำลายชาติบ้านเมือง เป็นตัวปัญหา เป็นคนต่างชาติ จนถึงขั้นถูกจับกุมในข้อหาตัดไม้ทำลายป่าต่างๆ ที่ทำไร่อยู่ในที่ดินเดิมของตนเองที่ถูกประกาศให้เป็นเขตป่าสงวนหวงห้าม การพัฒนาของรัฐและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในชุมชนชาวเขาวัฒนธรรมชุมชนถูกบั่นทอนโดยระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และระบบปัจเจกชนที่ขยายไปถึงชุมชนชาวเขาอย่างรวดเร็ว

แม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 จะกำหนดให้ชาวเขาสามารถธำรงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง แต่ชาวเขากับถูกบีบให้เลือกที่จะปรับเปลี่ยนเพื่อความอยู่รอด เพื่อชีวิตที่ดีกว่าทางวัตถุ เพื่อสิทธิที่จะเป็นพลเมืองไทยอย่างสมบูรณ์ ความเป็นชาวเขากลายเป็นสิ่งที่น่าอับอาย เป็นสิ่งที่ต้องซ่อนเร้น ชาวเขาที่มีทางเลือกจะคืนรนออกจากภาวะความเป็นชาวเขาโดยการเข้ามาอยู่ในเมือง และทำตัวเป็นคนเมือง คนที่ไม่มีทางเลือก ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ต้องอยู่ในชุมชน

ชาวเขา และเผชิญกับปัญหาใหม่ๆ ซึ่งไม่สามารถจะแก้ไขได้ภายในชุมชน ปัญหาที่ต้องแก้ไขเร่งด่วนในชุมชนชาวเขาคือ การคืนสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นที่สูง ให้แก่ชุมชนชาวเขาเพื่อที่ชาวเขาจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี และสามารถรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองไว้ นอกจากนี้ สมาชิกของชุมชนชาวเขาที่มีสิทธิในการเป็นพลเมืองไทยนั้นจะต้องได้รับสัญชาติไทย เพื่อจะสามารถได้รับสิทธิทางกฎหมายตามที่คนไทยอื่นๆ ได้รับ และสามารถทำหน้าที่ของพลเมืองไทยได้อย่างสมบูรณ์

พื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย มีลักษณะภูมิประเทศประกอบด้วย ภูเขาสลับกับหุบเขามิที่ราบระหว่างหุบเขาที่เป็นแอ่ง ที่ราบในภาคเหนือ แบ่งเป็น 2 เขต คือ ภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่าง ภาคเหนือตอนบนประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ 9 จังหวัด คือ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา อุตรดิตถ์ ส่วนภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ ตาก สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ และอุทัยธานี

ข้อมูลในปี พ.ศ. 2545 พบว่า ประเทศไทยมีชาวเขาอาศัยอยู่ใน 20 จังหวัด เป็นจังหวัดในภาคเหนือ 14 จังหวัด ภาคกลาง 5 จังหวัด และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง พะเยา ตาก สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร อุทัยธานี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดเลขอย่างไรก็ตาม การเก็บสถิติประชากรชาวนั้น ดำเนินไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากชาวเขามีการอพยพเคลื่อนย้ายกันอยู่เสมอ ด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น ความวุ่นวายทางการเมืองบริเวณชายแดน การแสวงหาที่ทำกินใหม่ และคติความเชื่อเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐาน มีหลายหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เก็บสถิติประชากรศาสตร์ของชาวเขา แต่ให้ข้อมูลที่แตกต่างกันเพราะมีฐานและวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน

ชาวเขาในประเทศไทยแบ่งตามลักษณะชาติพันธุ์เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มตระกูลเอเชียตะวันออกเฉียง ซึ่งถือได้ว่าเป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิมที่มีถิ่นฐานในประเทศไทยมาก่อนแล้ว ได้มีการอพยพโยกย้ายขึ้นไปอยู่บนพื้นที่สูง ได้แก่ ลัวะ ขมุ ถิ่น และ ผิตองเหลือง ซึ่งเป็นกลุ่มที่พูดภาษาออสโตรเอเชียติก เป็นกลุ่มย่อยของ มอญ - เขมร และปะหล่อง ซึ่งเป็นกลุ่มที่เพิ่งอพยพมาอยู่ล่าสุด

กลุ่มตระกูลภาษาจีน - ทิเบต กลุ่มย่อยทิเบต - พม่า มีปกากะญอ (กระเหรี่ยง) ซึ่งเข้ามาอยู่ย่นานที่สุดพอๆ กับกลุ่มออสโตรเอเชียติก และกลุ่มใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่เข้ามาในประเทศไทย ในราวต้นศตวรรษที่ 19 ได้แก่ ม้ง เมี่ยน ลาหู่ ลีซอ และอาข่า เป็นกลุ่มที่ตั้งถิ่นฐานบนที่สูงกว่า ลัวะ และปกากะญอ

ชาวเขาส่วนใหญ่ตั้งชุมชนอยู่บริเวณสันเขาหรือลาดเขา ซึ่งมีพื้นที่รอบๆ อุดมสมบูรณ์ สามารถเพาะปลูกพืชผลเพื่อการบริโภคได้ มีแหล่งน้ำอยู่ใกล้เคียงแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ก็จะมีคตินิยมในการเลือกที่ตั้งถิ่นฐานของตนเอง การอพยพย้ายถิ่นฐานของชาวเขามักจะทำได้ง่าย เพราะวัสดุก่อสร้างมักไม่ค่อยถาวร และมีน้ำหนักเบา เป็นวัชพรรณชาติเป็นส่วนใหญ่ การตั้งหมู่บ้านใหม่ก็ขึ้นอยู่กับความพอใจของคนในหมู่บ้าน และความเห็นชอบของผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ส่วนมากแล้วสาเหตุของการอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน มักจะเกิดความขัดแย้งรุนแรงระหว่างสมาชิกในชุมชน ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ หมู่บ้านห่างไกลจากที่กินทำกิน เกิดโรคระบาดในหมู่บ้าน ทำให้คิดว่าไม่ต้องการให้อยู่ หรือมีบุคคลภายนอกเข้าไปรบกวน ซึ่งหากเป็นการโยกย้ายถิ่นตามธรรมชาติ อันสืบเนื่องมาจากปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ ชาวเขาจะมีการเตรียมอย่างดีก่อนจะอพยพออกจากพื้นที่เดิม เพื่อจะแน่ใจว่าที่ใหม่นั้น เหมาะสมสำหรับการตั้งถิ่นฐาน

ชาวเขาแต่ละชาติพันธุ์มักตั้งถิ่นฐานในระดับความสูงที่แตกต่างกัน ปกาเกอญอ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่นิยมตั้งถิ่นฐานต่ำกว่ากลุ่มอื่นทั้งหมดคือ อยู่ระหว่างต่ำกว่า 2,000 ฟุต เหนือระดับน้ำทะเล ชมุตั้งอยู่ในระดับ 2,500 ฟุต เหนือระดับน้ำทะเล ลาหู่ตั้งถิ่นฐานในระดับ 3,000 ฟุต เหนือระดับน้ำทะเล ม้งตั้งถิ่นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า 5,000 ฟุต เหนือระดับน้ำทะเล จากการศึกษาพบว่าชาวเขาที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ในระดับสูง อากาศเย็นมักนิยมปลูกฝิ่น หมู่บ้านที่อยู่ต่ำลงมาปลูกพืชไร่ และข้าวนาข้าว เดิมชาวเขานิยมอพยพเคลื่อนย้ายที่อยู่และทำไร่หมุนเวียน แต่เนื่องจากปัญหาประชากรเพิ่มขึ้น ที่ดินอุดมสมบูรณ์ไม่เพียงพอ การอพยพเคลื่อนย้ายทำให้เกิดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า ส่งผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำลำธาร หน่วยงานของรัฐจึงได้พยายามดำเนินมาตรการให้ชาวเขาตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่ง ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตของชาวเขาเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ให้คำจำกัดความและจำแนกกลุ่มชาวเขาออกเป็นความสัมพันธ์ด้านภาษา ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน และกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมอีกคือ

ชาวเขา หมายถึง กลุ่มชนชาติส่วนน้อยที่อาศัยถาวรอยู่ในพื้นที่สูง และทุรกันดารของภาคเหนือ และตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศไทย มีภาษา ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณีวัฒนธรรมแตกต่างจากชาวไทยพื้นราบ อาจจำแนกได้โดย (ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัดในประเทศไทย พุทธศักราช 2545 กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)

จำแนกตามลักษณะและความสัมพันธ์ทางภาษา จำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มภาษาจีน ได้แก่ ชาวเขาชาติพันธุ์ แม้ว เย้า ลีซอ มูเซอ และอีเก้อ
2. กลุ่มภาษาทิเบต - พม่า ได้แก่ ชาวเขาชาติพันธุ์กระเหรี่ยง
3. กลุ่มภาษามอญ - เขมร ได้แก่ ชาวเขาชาติพันธุ์ ลัวะ ถิ่น ขมุ

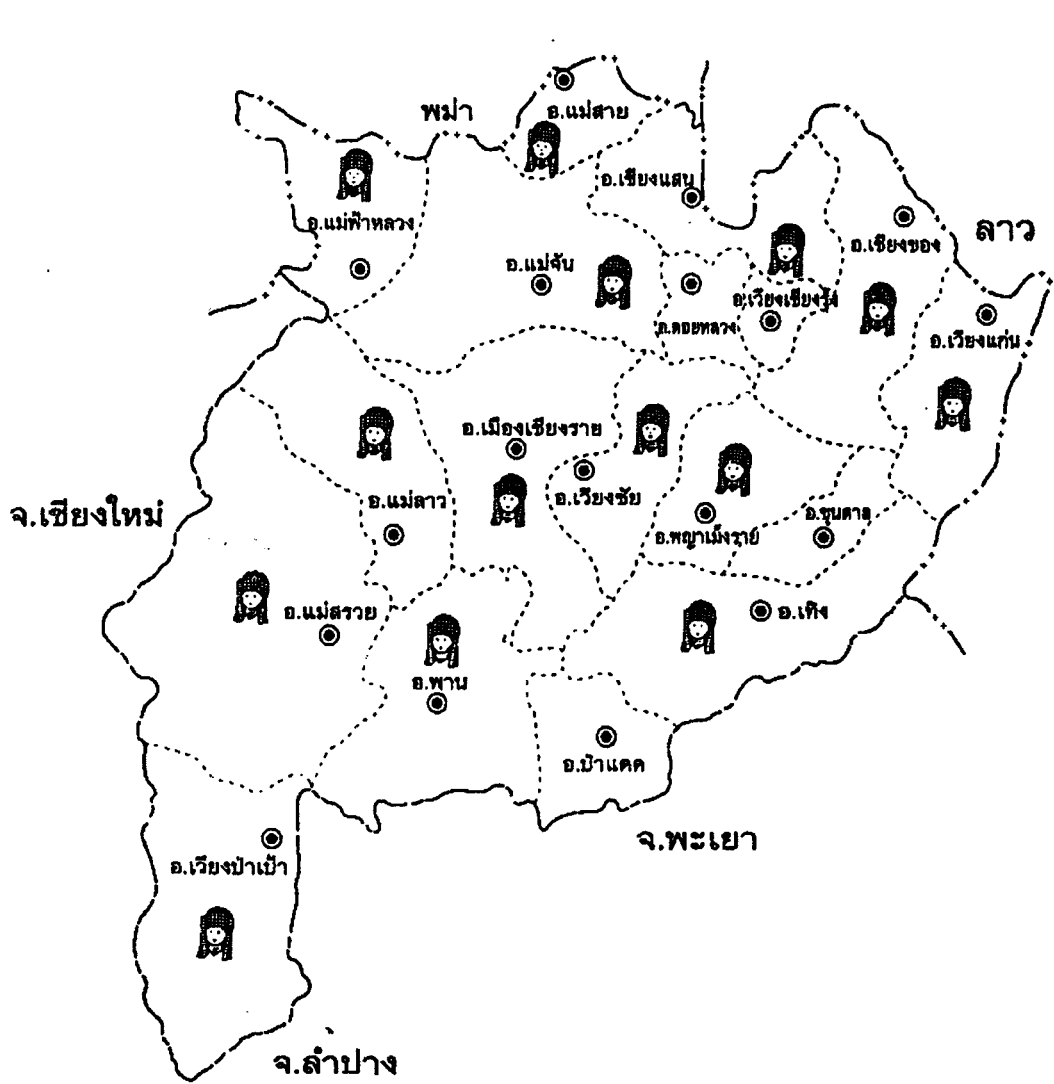
จำแนกตามลักษณะการตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัย จำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มอาศัยอยู่ในที่ต่ำหรือหุบเขา และทำการเพาะปลูกแบบนาดำ และไร่หมุนเวียน ได้แก่ ชาวเขา ชาติพันธุ์ กระเหรี่ยง ลัวะ ถิ่น ขมุ

2. กลุ่มอาศัยอยู่บนที่สูงหรือสันเขา (ความสูงเฉลี่ยประมาณ 1,000 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล) ได้แก่ ชาวเขาชาติพันธุ์ แม้ว เย้า ลีซอ มูเซอ และอีเก้อ

“ชาวเขา” ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครองว่าด้วยการพิจารณาสรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543 สรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543 ให้ใช้คำว่า “ชาวไทยภูเขา” หมายความว่า กลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่อาศัยทำกินหรือบรรพชนอาศัยทำกินอยู่บนพื้นที่สูง ในราชอาณาจักร ซึ่งมีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ภาษา และการดำเนินชีวิต ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวประกอบด้วย 9 ชาติพันธุ์หลักคือ (1) กระเหรี่ยง หรือซึ่งอาจเรียกว่า ปกาเกอะญอ (สกอว์) โพล่ง (โป้ว) ทองสู้ (ปะโอ) บะแก (บะเว) (2) ม้ง หรือซึ่งอาจเรียกว่า (แม้ว) (3) เมี่ยน หรือซึ่งอาจเรียกว่า เย้า อ้าวเมี่ยน (4) อาข่า หรือซึ่งอาจเรียกว่า อีเก้อ (5) ลาหู่ หรือซึ่งอาจเรียกว่า มูเซอ (6) ลีซู หรือซึ่งอาจเรียกว่า ลีซอ (7) ลัวะ หรือซึ่งอาจเรียกว่า ละเวือะ ถิ่น มัด ปรัย (8) ขมุ (9) มลาปรี หรือซึ่งอาจเรียกว่า “คนตองเหลือง”

สำหรับพื้นที่จังหวัดเชียงราย ซึ่งแบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ คือ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงชัย อำเภอพญาเม็งราย อำเภอขุนตาล อำเภอเวียงแก่น อำเภอเทิง อำเภอแม่ลาว อำเภอพาน อำเภอป่าแดด อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเวียงเชียงรุ้ง และอำเภอค้อยหลวง มีชาวเขาอาศัยอยู่จำนวน 17 อำเภอ ยกเว้น อำเภอป่าแดด เท่านั้นที่ไม่มีประชากรชาวเขาอาศัยอยู่ ตามรูปแผนที่ตั้งจังหวัดเชียงราย

สัญลักษณ์ เขตประเทศ -+-+ -เขตประเทศ ----- เขตจังหวัด ----- เขตอำเภอ

● ที่ว่าการอำเภอ พื้นที่ที่ชาวเขาอาศัยอยู่

ภาพที่ 2.3 แผนที่จังหวัดเชียงราย แสดงอำเภอที่มีชาวเขาอาศัยอยู่

ที่มา : ข้อมูลจากศูนย์สงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย

ในส่วนของจำนวนประชากรชาวเขา จากการสำรวจของศูนย์สงเคราะห์ชาวเขาจังหวัด เชียงราย เมื่อปี พ.ศ. 2548 มีกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาอาศัยอยู่ 8 กลุ่มชาติพันธุ์คือ กระเหรี่ยง ม้ง (แม้ว) เมี่ยน (เย้า) อาข่า (อีก้อ) ลาหู่ (มุเซอ) ลีซู (ลีซอ) ลัวะ และ ขมุ คงเหลือแต่กลุ่ม ชาติพันธุ์ มลาบลิหรือคนตองเหลืองเท่านั้น ที่ไม่มีอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งในกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้ง 8 เผ่า ข้างต้น จะมียอดรวมชาวเขา ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงรายทั้งสิ้น 751 กลุ่มบ้าน 30,340 หลังคาเรือน 33,237 ครอบครัว จำนวนประชากรรวมกันทั้งสิ้น 163,344 คน โดยแยกรายละเอียด ประชากรตามกลุ่มชาติพันธุ์ และชายหญิง , เด็กชาย เด็กหญิง ตามตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลประชากรพื้นที่สูงจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2548 จำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์ (ชาวเขา, ชนกลุ่มน้อย) และคนไทยพื้นราบ

ที่	กลุ่มชาติพันธุ์	จำนวน กลุ่มบ้าน	จำนวนหลัง คาเรือน	จำนวน ครอบครัว	จำนวนประชากร				รวม
					ชาย	หญิง	เด็กชาย	เด็กหญิง	
1	กระเหรี่ยง	40	1,648	1,737	2,767	2,606	838	781	6,992
2	ม้ง (แม้ว)	61	4,315	4,812	8,284	8,228	6,293	6,108	28,913
3	เมี่ยน (เย้า)	72	2,140	2,300	4,363	4,307	1,761	1,652	12,083
4	อาข่า (อีก้อ)	256	10,646	11,735	18,041	18,323	9,609	9,570	55,543
5	ลาหู่ (มุเซอ)	231	8,795	9,580	14,719	14,697	7,659	7,542	44,617
6	ลีซู (ลีซอ)	56	1,530	1,639	2,787	2,872	1,361	1,260	8,280
7	ลัวะ	25	803	928	1,735	1,844	585	627	4,791
8	ขมุ	10	463	506	794	770	292	269	2,125
รวมชาวเขา		751	30,340	33,237	53,490	53,647	28,398	27,809	163,344

ที่มา : ข้อมูลจากศูนย์สงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย

และหากแยกข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาว่าอาศัยอยู่ในอำเภอ ไต่บ้าง ก็สามารถแยก
กลุ่มประชากรชาวเขาจำนวน 163,344 คน ที่อาศัยอยู่ในแต่ละอำเภอดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 จำนวนประชากรชาวเขาแยกเผ่าพันธุ์ ปี 2548

ที่	อำเภอ	กลุ่มชาติพันธุ์ (เผ่า)							
		กระเหรี่ยง	ม้ง	เย้า	อีก้อ	มุเซอ	ลีซอ	ลัวะ	ขมุ
1	เมืองเชียงราย	2,872	30	2,859	7,178	9,013	1,401	291	-
2	แม่ลาว	-	-	-	805	-	-	191	-
3	แม่จัน	-	-	764	5,833	3,581	881	574	-
4	กิ่งอำเภอดอยหลวง	1,665	-	1,523	-	-	-	-	-
5	แม่ฟ้าหลวง	3	677	932	22,090	11,438	3,357	1,040	-
6	แม่สรวย	1,118	-	1,148	15,191	12,910	1,737	17	-
7	พาน	-	-	144	463	117	277	1,027	-
8	เวียงป่าเป้า	925	2,347	17	434	5,530	526	894	-
9	พญาเม็งราย	-	3,148	170	-	286	-	-	-
10	เวียงชัย	404	-	-	-	-	100	-	-
11	กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง	-	-	349	-	-	-	-	-
12	เทิง	-	6,140	97	178	4	-	-	-
13	ขุนตาล	-	990	5	-	-	-	-	-
14	เวียงแก่น	5	10,454	2,117	294	541	-	-	1,309
15	เชียงของ	-	4,045	50	776	772	-	9	816
16	เชียงแสน	-	1,082	1,908	955	288	1	559	-
17	แม่สาย	-	-	-	1,346	137	-	189	-
	รวม	6,992	28,913	12,083	55,543	44,617	8,280	4,791	2,125

ที่มา : ข้อมูลจากศูนย์สงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย

สำหรับข้อมูลชาวเขาที่ได้รับการพิจารณาจากรัฐให้ได้รับสัญชาติไทย มีบัตรประจำตัวประชาชนและมีสิทธิเลือกตั้ง สามารถแยกได้เป็นรายกลุ่มชาติพันธุ์ดังตารางที่ 2.3

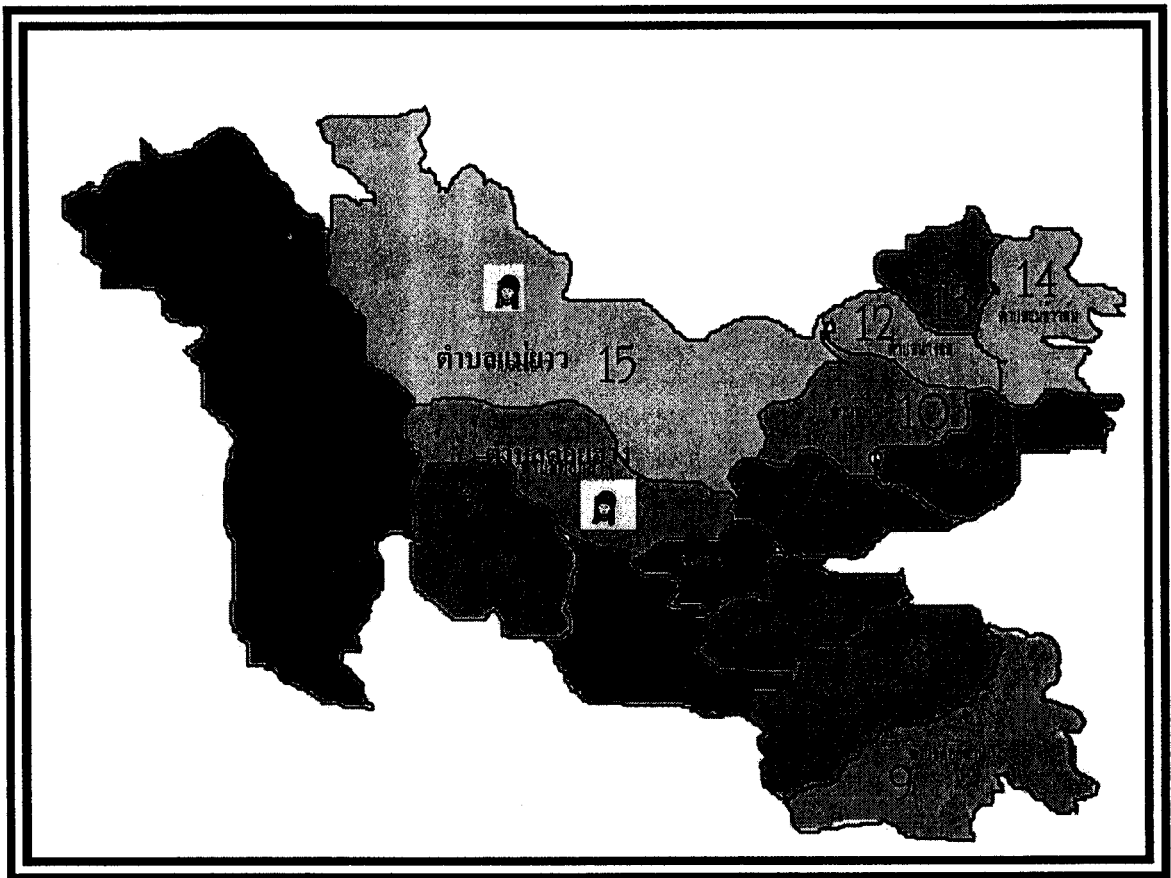
ตารางที่ 2.3 แสดงข้อมูลสถานะของชาวเขาของจังหวัดเชียงราย

กลุ่มชาติพันธุ์	ประชากร	ได้รับ	มีบัตรประชาชน	มีสิทธิ	จำนวนผู้ไม่มีสัญชาติถือบัตร			
	(รวม)	สัญชาติไทย	(คน)	เลือกตั้ง	สีฟ้า	สีเขียว	ต่างดาว	รวม
กะเหรี่ยง	6,992	6,822	5,485	5,094	36	58	3	97
ม้ง (แม้ว)	28,913	24,811	14,800	12,656	550	1,978	164	2,692
เมี่ยน (เย้า)	12,083	11,082	8,118	6,917	212	437	86	735
อาข่า (อีเก้อ)	55,543	35,549	23,612	20,023	7,083	6,803	1,250	15,136
ลาหู่ (มุเซอ)	44,617	31,271	20,936	18,133	3,991	4,345	765	9,106
ลีซอ (ลีซอ)	8,280	6,434	4,505	3,873	1,022	446	30	1,498
ลีวะ	4,791	1,457	1,063	1,001	419	681	339	1,439
ขมุ	2,125	1,596	1,379	1,084	16	42	87	145
รวม	163,344	119,022	79,898	68,781	13,392	14,795	2,724	30,848

ที่มา : ข้อมูลจากศูนย์สงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย

จากข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาในตาราง จะเห็นว่าชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์กระเหรี่ยง ซึ่งมีประชากรรวม 6,992 เป็นประชากรที่ได้รับสัญชาติไทย จำนวน 6,822 คน มีบัตรประชาชน 5,485 คน มีสิทธิเลือกตั้ง 5,094 คน และเป็นบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยรวมกันเพียง 97 คน ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้สัญชาติไทย และมีสิทธิเลือกตั้งเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดของจำนวนกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเขาทั้ง 8 เผ่า ของจังหวัดเชียงราย

สำหรับอำเภอเมืองเชียงราย เป็นอำเภอหนึ่งที่มีชาวเขากลุ่มชาติพันธุ์กระเหรี่ยงอยู่ จำนวน 2 ตำบล รวม 5 หมู่บ้าน รวมทั้งหมด 2,872 คน เป็นเพศชายจำนวน 1,454 คน และเพศหญิงจำนวน 1,418 คน มีรายละเอียดดังนี้ ใน ตำบลแม่ยาว หมู่บ้านรวมมิตร มีจำนวน 1,310 คน หมู่บ้านห้วยขมนอกมีจำนวน 777 คน หมู่บ้านแคว้วคำมีจำนวน 396 คน และตำบลดอยฮางมี หมู่บ้านยางคำนุ มีจำนวน 211 คน และหมู่บ้านห้วยปู่พัฒนามีจำนวน 178 คน

ภาพที่ 2.4 แผนที่อำเภอเมืองเชียงราย แสดงตำบลที่มีชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงอาศัยอยู่ ได้แก่ ตำบลแม่ยาว และตำบลดอยฮาง

ที่มา : ข้อมูลจากที่ทำการปกครองอำเภอเมืองเชียงราย

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของชนเผ่ากะเหรี่ยงเท่าที่ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้ามา แม้จะยังไม่มีการศึกษาในเรื่องนี้โดยตรงมาก่อน แต่ก็มียงานวิจัยหลายเรื่องที่จะยกมากล่าวอ้าง และสามารถนำบางส่วนมาสนับสนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนี้

พิทักษ์ สาเขตร์ (2536) ได้ทำการศึกษาถึง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้ง” พบว่าสภาพการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวเขาเผ่าม้งบ้านแม่วใหม่ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก มีสภาพสังคมที่ไม่แตกต่างกับการดำเนินชีวิตของชาวเขาเผ่าอื่นๆ กล่าวคือ มีการรวมกลุ่มและอยู่ร่วมกันเป็นหมู่บ้านเป็นกลุ่ม ส่วนใหญ่มีการศึกษาน้อย หากแต่มีกลุ่มคนบางกลุ่มที่มีการศึกษาดีและได้มีส่วนช่วยสร้างสรรค์การพัฒนาหมู่บ้าน ฐานะทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรกรรม ส่วนด้านการเมืองนั้น ชาวเขาเผ่าม้งในหมู่บ้านนี้มีความตื่นตัวค่อนข้างสูง โดยเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2535 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้ง บ้านแม่วใหม่ โดยเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2535 มีดังนี้คือ

1. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบของทางราชการ
2. การโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครและพรรคการเมือง
3. การจัดแบ่งหมู่บ้านออกเป็นระบบคุ้ม
4. สื่อมวลชน
5. การเผยแพร่ประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ
6. ความเป็นผู้นำของผู้นำท้องถิ่น ทั้งผู้นำตามกฎหมายและผู้นำตามธรรมชาติ
7. โครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน

ประพันธ์ สุวิวงศ์ (2536) ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง” ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า

1. ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองไทย ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ทัศนคติที่ดีต่อระบบการปกครองในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ในขณะที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้มีอำนาจทางการเมืองของไทยระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

2. ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงมีทัศนคติที่ดีต่อประชากรการเมืองของไทยในระดับสูง และมีทัศนคติที่ดีต่อระบบการปกครองในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ในขณะที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้สิทธิอำนาจทางการเมืองของไทยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

3. ในด้านตัวแปรที่นำมาศึกษานั้น อายุ ศาสนา สถานทางสังคม (ตำแหน่งทางสังคม) และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองของชาวเขา

4. ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองระดับค่อนข้างต่ำ โดยส่วนมากชาวเขาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้ความคิดริเริ่ม กิจกรรมที่ไม่ต้องใช้ความพยายาม หรือทุนทรัพย์มากนักในการดำเนินการ

วันเพ็ญ ชวรางกูร (2539) ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ทัศนคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าอีก้อ ศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านผาหมี อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ชาวเขาเผ่าอีก้อร้อยละ 44.7 ไม่รู้หนังสือ ร้อยละ 96.2 นับถือผี บรรพบุรุษ และร้อยละ 95.5 ได้รับสัญชาติไทยแล้ว ชาวเขาเผ่าอีก้อถึงร้อยละ 95.5 มีความรู้ความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิหน้าที่พลเมืองไทย ตามกฎหมายเป็นอย่างดี และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้มีอำนาจปกครอง และนักการเมือง และต่อระบบการเมืองไทย มีความสำนึกทางการเมืองสูง ร้อยละ 51.5 และ 96.2 ตามลำดับ แต่ชาวเขาเผ่าอีก้อไม่ค่อยมั่นใจในการซื้อขายเสียง ส่วนการมีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้นมีอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ พบว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มรายได้ กลุ่มรายได้ต่ำจะมีทัศนคติที่ดีต่อผู้มีอำนาจปกครอง ประชากรที่มีอายุต่ำ จะมีทัศนคติต่อระบบการเมืองดีกว่ากลุ่มที่มีอายุสูงกว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จะมีค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อเรื่องเดียวกันนี้ ต่ำกว่าผู้ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และข้าราชการ ส่วนผู้ไม่เคยผ่านการศึกษาในระบบการศึกษาของรัฐจะมีทัศนคติที่ต่ำกว่าผู้ที่ผ่านระบบการศึกษาของรัฐ

สำหรับอิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น พบว่า ชาวเขาที่มีทัศนคติที่ดีต่อผู้มีอำนาจปกครองและนักการเมือง จะเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านมากกว่า ชักชวนเพื่อนบ้านไปให้เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งน้อยกว่า แต่ค่อนข้างจะพิจารณาเลือกบุคคลเข้าเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกสภาจังหวัด โดยอาศัยคุณสมบัติรวมมากกว่าการพิจารณาจากการเป็นชาวพื้นราบหรือชาวเขา แต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะการช่วยเหลือผู้ของตนเองเคารพหรือศรัทธาหาเสียงยังไม่เด่นชัดเท่ากับผู้ที่ทัศนคติต่ำกว่า หรือกล่าวได้ว่าผู้ที่มีทัศนคติดีต่อระบบประชาธิปไตยจะวิเคราะห์ถึงผลดีผลเสียในการเข้ามีส่วนร่วมในแต่ละด้านสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ต่ำกว่า หรือทัศนคติเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อพฤติกรรม หรือเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540
ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ศึกษาวิจัย คือ ประชากรชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงที่ได้รับ
สัญชาติไทยอายุ 18 ปี ขึ้นไป ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 2,872 คน ซึ่งอยู่ใน
เขตตำบลแม่ยาว จำนวน 2,483 คน และตำบลคอยฮาง จำนวน 389 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน
1,454 คน เพศหญิง จำนวน 1,418 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อยู่ในเขตตำบลแม่ยาว ตำบล
คอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 252 คน ซึ่งในการกำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ใน
การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้หลักการคำนวณตามสูตรดังต่อไปนี้ (Yamane 1973)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ โดยกำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05

$$\text{แทนค่า } n = \frac{2,872}{1+(2,872 \times 0.05^2)}$$

$$n = 351.10$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงเท่ากับ 352 คน

วิธีการการสุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน มีวิธีการ คือ จากข้อมูลประชากรทั้งหมด ตามตารางที่ 3.1 และผลการกำหนดขนาดตัวอย่าง เนื่องจากจำนวนประชากรในแต่ละเพศและหมู่บ้านมีจำนวนไม่เท่ากัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างโดยการนำมาคำนวณเพื่อหาประชากรตัวอย่าง แต่ละกลุ่มตามเพศและหมู่บ้าน แบบสัดส่วน (proportion stratified random sampling) ตามสูตรดังนี้ (สุชาติ กิระนันท์ 2538)

$$n_h = n \left[\frac{N_h}{N} \right]$$

โดย n_h = จำนวนตัวอย่างในแต่ละเพศและตำบล
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 N_h = จำนวนประชากรในแต่ละเพศและตำบล
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ผลจากการคำนวณ จะได้จำนวนตัวอย่างในแต่ละเพศและตำบล ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ตำบล	หมู่บ้าน	ประชากร		รวม	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
		ชาย	หญิง		ชาย	หญิง	
ตำบลแม่ยาว	รวมมิตร	670	640	1,310	82	78	160
	ห้วยขมิโน	379	398	777	46	49	95
	แคววัวคำ	206	190	396	25	23	48
ตำบลคอยฮาง	ยางคำนุ	105	106	211	13	13	26
	ห้วยปูพัฒนา	94	84	178	12	11	22
รวมทั้งสิ้น		1,454	1,418	2,872	178	174	352

1.3 ตัวแปรของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดประเภทของตัวแปรดังนี้

1.3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบไปด้วย

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ข้อมูลส่วนที่เป็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา
- 2) ปัจจัยด้านสังคม คือ ข้อมูล ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการเข้าร่วมประชุมกับหมู่บ้าน

3) **ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ** คือ ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ รายได้ และความเพียงพอของรายได้ต่อการครองชีพ

4) **ปัจจัยด้านการเมือง** คือ ข้อมูลด้านการดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

1.3.2 ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยประกอบด้วย

- 1) การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารและร่วมเสนอแนะในการพัฒนางานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) การมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมตัดสินใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านต่างๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยได้ศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในมาตราที่ให้สิทธิเสรีภาพในการมีส่วนร่วมรับรู้ในกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน สิทธิในการมีส่วนร่วมคิดกับองค์กรต่างๆ ที่รัฐธรรมนูญตั้งขึ้นหรือให้อำนาจประชาชนเพิ่มมากขึ้น สิทธิในการมีส่วนร่วมตัดสินใจกับรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ สิทธิในการมีส่วนร่วมลงมือกระทำร่วมกับองค์กรของรัฐ และสิทธิในการมีส่วนร่วมตรวจสอบองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐ ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาศึกษาเทียบกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 รวมถึงฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตราที่ให้สิทธิและเสรีภาพประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงระเบียบกฎหมายอื่นๆ ที่ได้ปรับเปลี่ยนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นที่ให้สิทธิเสรีภาพกับประชาชนในการดำเนินการด้านต่างๆ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นการตรวจสอบรายการ (Check-list) จำนวน 12 ข้อ แยกเป็น ปัจจัยส่วนบุคคล 3 ข้อ ปัจจัยด้านสังคม 3 ข้อ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 3 ข้อ และปัจจัยด้านการเมือง 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในกิจกรรมทางการเมืองที่มีขึ้นกับท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ในรอบ 2 ปี เป็นลักษณะคำถาม ที่ได้แยกประเด็น เป็น 5 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารและร่วมเสนอแนะในการพัฒนางานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 ข้อ การมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 ข้อ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านต่างๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 ข้อ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 3 ข้อ และมีลักษณะคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ลักษณะคำถามปลายปิด จะเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert, 1961) กำหนดให้คะแนน ตอนที่ 2 ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นประจำ ด้วยความถี่ 4 ครั้งขึ้นไป
- 4 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองบ่อยครั้ง ด้วยความถี่ 3 ครั้ง
- 3 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองบางครั้ง ด้วยความถี่ 2 ครั้ง
- 2 คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองนาน ๆ ครั้ง ด้วยความถี่ 1 ครั้ง
- 1 คะแนน หมายถึง ไม่เคยเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เลย

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย มีดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก
- คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้นำเอาประเด็นปัญหาในตอนที่ 2 มากำหนดประเด็นแนวทางแก้ไขปัญหา จำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด และมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ คำถามลักษณะปลายปิดเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert, 1961)

การกำหนดให้คะแนนตอนที่ 3 เป็นดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยมาก

3 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและแบบสอบถามที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการศึกษารัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือจำนวน 3 คน ให้ข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุงด้านภาษาเพื่อให้เครื่องมือมีคุณภาพ ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือโดยนำมาเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยได้ไปเก็บข้อมูลที่บ้านห้วยกิด ตำบลคอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 คน นำมาหาความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้การคำนวณ สัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (α Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง 0.80

3. การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยนี้มีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ที่กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัย โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ไปยังกลุ่มตัวอย่าง 352 คน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยทำการวิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ลงพื้นที่โดยตรง โดยกำหนดช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 352 ฉบับ แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน 330 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.75

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ครั้งนี้ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบการพรรณนาประกอบตาราง โดยทำการประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากที่รวบรวมมา นำมาลงรหัสในรูปแบบของตัวเลข เมื่อลงรหัสแล้วป้อนข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านการเมืองใช้สถิติความถี่และร้อยละ

4.2 การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 วิเคราะห์โดยใช้สถิติโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 วิเคราะห์โดยใช้สถิติโดยหาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) โดยกำหนดค่านัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และคำถามปลายเปิดนำมาจัดหมวดหมู่

4.4 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะสำหรับส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 วิเคราะห์โดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และคำถามปลายเปิดนำมาจัดหมวดหมู่ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ส่วนที่ 4 แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
χ^2	หมายถึง ค่าไคสแควร์
P-value	หมายถึง ค่าการทดสอบความแตกต่าง
N	หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง
*P < .05	หมายถึง ระดับความเชื่อมั่น 95 %

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ตามตารางที่ 4.1-4.4

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	161	48.79
หญิง	169	51.21
รวม	330	100
2. อายุ		
18 – 30 ปี	117	35.45
31 - 40 ปี	99	30.00
41 – 50 ปี	65	19.70
51 - 60 ปี	27	8.18
61 ปีขึ้นไป	22	6.67
รวม	330	100
3. ระดับการศึกษา		
อื่นๆ (ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6)	118	35.76
ประถมศึกษาปีที่ 6	75	22.73
มัธยมศึกษาตอนต้น	38	11.52
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	55	16.66
อนุปริญญา หรือ ปวส.	18	5.45
ปริญญาตรี	26	7.88
รวม	330	100

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประมาณครึ่งหนึ่งเป็น เพศหญิง ร้อยละ 51.21 และ เพศชาย ร้อยละ 48.79 กลุ่มมีอายุที่มีจำนวนมากที่สุดอยู่ระหว่าง 18 – 30 ปี ร้อยละ 35.45 รองลงมาอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี ร้อยละ 30.00 และ 41 – 50 ปี ร้อยละ 19.70 และกลุ่มที่มีน้อยที่สุดมีอายุตั้งแต่ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6.67 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนมากที่สุดมีระดับการศึกษา ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 35.76 รองลงมาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 22.73 และ กลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือ ปวส. ร้อยละ 5.45

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยด้านสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยด้านสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน		
ต่ำกว่า 1 ปี	2	0.61
1 ปีขึ้นไป – 3 ปี	5	1.52
มากกว่า 3 ปีขึ้นไป – 6 ปี	4	1.21
มากกว่า 6 ปีขึ้นไป – 9 ปี	4	1.21
มากกว่า 9 ปี ขึ้นไป	315	95.45
รวม	330	100
2. การเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน		
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใด	90	27.27
เป็นสมาชิกกลุ่ม	240	72.73
รวม	330	100
3. การเข้าร่วมประชุมประจำหมู่บ้าน		
ไม่เคยเข้าร่วมประชุมเลยสักครั้ง	28	8.48
นาน ๆ เข้าร่วมประชุมครั้งหนึ่ง (1 ครั้ง/ปี)	82	24.85
เข้าร่วมประชุมบ่อยครั้ง (3 ครั้ง/ปี)	48	14.55
เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง (6 ครั้ง/ปี)	160	48.48
เป็นผู้เรียกร้องให้มีการจัดประชุม (6 ครั้งขึ้นไป)	12	3.64
รวม	330	100

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมากกว่า 9 ปีขึ้นไป ร้อยละ 95.45 รองลงมา 1 ปีขึ้นไป – 3 ปี ร้อยละ 1.52 และ น้อยที่สุดคือระยะเวลามากกว่า 3 ปีขึ้นไป – 9 ปี ร้อยละ 1.21 โคส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน ร้อยละ 72.73 และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใด ร้อยละ 27.27 และในการเข้าร่วมประชุมประจำหมู่บ้าน กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง (6 ครั้ง/ปี) ร้อยละ 48.48 รองลงมา นาน ๆ เข้าร่วมประชุมครั้งหนึ่ง (1 ครั้ง/ปี) ร้อยละ 24.85 และ กลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดเป็นผู้เรียกร้องให้มีการจัดประชุม (6 ครั้งขึ้นไป) ร้อยละ 3.64

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพ		
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	14	4.24
ค้าขาย/พนักงานบริษัท	33	10.00
เกษตรกร	175	53.03
รับจ้างทั่วไป/กรรมกร	62	18.79
อื่นๆ ได้แก่ นักศึกษา ครูสอนศาสนา	46	13.94
รวม	330	100
2. รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 3,000 บาท	215	65.15
3,001 – 7,000 บาท	99	30.00
7,001 - 15,000 บาท	15	4.55
15,001 – 25,000 บาท	1	0.30
รวม	330	100
3. ความเพียงพอของรายได้กับรายจ่าย		
ไม่เพียงพออย่างยิ่ง	66	20.00
ไม่เพียงพอ	104	31.52
เพียงพอ	116	35.15
เพียงพอและเหลือเก็บบ้างเล็กน้อย	43	13.03
เพียงพอและมีเหลือเก็บเป็นจำนวนมาก	1	0.30
รวม	330	100

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 53.03 รองลงมา รับจ้างทั่วไป/กรรมกร ร้อยละ 18.79 และ น้อยที่สุดคืออาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 4.24 ขณะที่ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนสูงสุดคือน้อยกว่า 3,000 บาท ร้อยละ 65.15 รองลงมามีรายได้อยู่ระหว่าง 3,001-7,000 บาท ร้อยละ 30.00 และกลุ่มที่มีรายได้น้อยที่สุดมีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 – 25,000 บาท ร้อยละ 0.30 กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีความเพียงพอของรายได้กับรายจ่ายเพียงพอ ร้อยละ 35.15 รองลงมาไม่เพียงพอ ร้อยละ 31.52 และกลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดมีรายได้เพียงพอและมีเหลือเก็บเป็นจำนวนมาก ร้อยละ 0.30

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยด้านการเมืองของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยด้านการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
1. การเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่ง นายก อบต. รองนายก อบต.		
ไม่เคยเป็น	325	98.48
เคยเป็น	4	1.21
เป็นอยู่ในปัจจุบัน	1	0.30
รวม	330	100
2. การเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิก อบต.		
ไม่เคยเป็น	325	98.48
เคยเป็น	3	0.91
เป็นอยู่ในปัจจุบัน	2	0.61
รวม	330	100
3. การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง		
ไม่เป็น	316	95.76
เป็น	14	4.24
รวม	330	100

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นหรือกำลังดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 98.48 รองลงมาดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 1.21 และกลุ่มน้อยที่สุด ดำรงตำแหน่งนายก องค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ใน พ.ศ. 2549 ร้อยละ 0.30 ส่วนการเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ กลุ่มที่มากที่สุด ไม่เคยเป็น ร้อยละ 98.48 รองลงมา เคยเป็นสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 0.91 และกลุ่มที่น้อยที่สุดดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอยู่ใน พ.ศ. 2549 ร้อยละ 0.61 และ โดยส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ร้อยละ 95.76 และเป็นสมาชิกพรรคการเมืองน้อยที่สุด ร้อยละ 4.24 โดยพรรคที่ระบุไว้คือพรรคไทยรักไทยทั้งหมด

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ใน 4 ด้านคือ

1. ด้านการร่วมรับรู้ข่าวสาร ร่วมเสนอแนะข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่น
2. ด้านการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ด้านการเข้าร่วมดำเนินการด้านต่าง ๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ด้านการเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังตาราง ที่ 4.5 – ตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในภาพรวมและรายด้าน

n = 330

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	SD.	ความหมาย
1. ด้านการร่วมรับรู้ข่าวสาร ร่วมเสนอแนะข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่น	1.86	.73	น้อย
2. ด้านการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจกับ อบต.	1.50	.76	น้อยที่สุด
3. ด้านการเข้าร่วมดำเนินการด้านต่าง ๆ กับ อบต.	1.27	.66	น้อยที่สุด
4. ด้านการเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานของ อบต.	1.21	.59	น้อยที่สุด
ภาพรวม	1.53	.61	น้อย

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.53$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มากที่สุดคือด้านการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.86$) รองลงมาคือด้านการร่วมรับรู้ข่าวสาร ร่วมเสนอแนะข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.21$) ด้านการเข้าร่วมดำเนินการด้านต่าง ๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับ

น้อยที่สุด($\bar{X}=1.27$) และด้านการเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด($\bar{X}=1.21$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในด้าน การร่วมรับรู้ข่าวสาร ร่วมเสนอแนะข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่น

n = 330

การมีส่วนร่วมรับรู้ข่าวสารร่วมเสนอแนะข้อมูล ในการพัฒนาท้องถิ่น	\bar{X}	SD.	ความหมาย
1. เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อเสนอข้อคิดเห็นหรือปัญหาความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.	1.85	1.17	น้อย
2. เข้าร่วมฟังนโยบายการหาเสียงของนายก อบต. ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา	1.62	1.04	น้อย
3. เข้าร่วมประชุมประชาคมตำบล เพื่อติดตาม ตรวจสอบการจัดทำแผนพัฒนา อบต. ว่ามีการจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการในหมู่บ้านและตำบล	1.49	.97	น้อยที่สุด
4. เข้าร่วมเสนอแนะนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นกับผู้สมัครเป็น นายก อบต.	1.44	.95	น้อยที่สุด
5. เข้าร่วมรับฟังหรืออ่านการแถลงนโยบายของนายก อบต. ในการพัฒนา อบต. ก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่	1.42	.85	น้อยที่สุด
6. เข้าร่วมรับฟังหรืออ่านการแถลงผลงาน การปฏิบัติงานของ อบต. ในรอบปีที่ผ่านมา	1.42	.84	น้อยที่สุด
7. เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา อบต. ที่มีการประกาศเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุม	1.40	.86	น้อยที่สุด
8. การขอใช้สิทธิในการตรวจสอบข้อมูล ข่าวสาร การให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ของ อบต.	1.35	.79	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	1.50	.76	น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นในด้านการร่วมรับรู้ข่าวสาร ร่วมเสนอแนะข้อมูล ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม 5 ลำดับแรกพบว่า กิจกรรมสำคัญที่กลุ่มตัวอย่าง เข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อเสนอข้อคิดเห็นหรือปัญหาความต้องการ ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุดอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.85$) รองลงมาคือการเข้ารับฟังนโยบายการหาเสียงของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.62$) และการเข้าร่วมประชุมประชาคมตำบล เพื่อติดตาม ตรวจสอบการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีการจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการในหมู่บ้านและตำบลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.49$) การเข้าร่วมเสนอแนะนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นกับผู้สมัครเป็น นายก องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.44$) และการเข้าร่วมรับฟังหรืออ่านการแถลงนโยบายของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ก่อนเข้ารับตำแหน่งหน้าที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.42$) และน้อยที่สุดคือการขอใช้สิทธิในการตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร การให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.35$)

ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสาร และร่วมเสนอแนะข้อมูลในองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านอื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะว่ามีการแสดงความคิดเห็นทางผู้รับฟังความคิดเห็น และผ่านผู้นำองค์กรและได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ผ่านทางการรายงานโดยเสียงตามสายในหมู่บ้านทุกเช้า แต่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะว่าด้านการรับรู้ ข่าวสารนี้ชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมในการร่วมประชุมหรือเสนอข้อมูลใดๆ ไม่เคยรู้ข่าวสารทาง องค์การบริหารส่วนตำบล เลย เพราะไม่เคยได้เข้าร่วมการประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เลย เพราะว่าทาง องค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เคยเชิญเข้าร่วมประชุม ไม่เคยได้เข้าร่วมและไม่เคยเสนอข้อมูลใดๆเลยเพราะไม่เคยมีองค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้งล่วงหน้าว่าจะมีการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลเลย

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่า
กระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย พ.ศ. 2540 ในด้านการร่วมคิดร่วมตัดสินใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

n = 330

การมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	\bar{X}	SD.	ความหมาย
1. เข้าร่วมใช้สิทธิในการเลือกตั้ง สมาชิก สภา อบต. และ นายก อบต. ทุกครั้ง	2.91	1.29	ปานกลาง
2. ร่วมเสนอโครงการที่ดีมีประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้าน หรือตำบล เพื่อให้ อบต. จัดทำโครงการดังกล่าว	1.94	1.17	น้อย
3 ร่วมประชาพิจารณ์ ในการจัดทำโครงการ ที่ อบต. จัดให้มี ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์	1.87	1.10	น้อย
4. เสนอความคิดเห็นกับสมาชิก อบต. หรือนายก, รองนายก อบต. ในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ในที่ประชุมหมู่บ้าน หรือประชุม อบต. อย่างเป็นทางการ	1.52	.96	น้อย
5. ร่วมใช้สิทธิในการพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยใน การประชุม จัดทำโครงการหรือกิจกรรมย่อยต่าง ๆ ที่ อบต. นำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการพัฒนา อบต.	1.47	.90	น้อย
6. ร่วมคัดค้านโครงการของ อบต. หรือ หน่วยงานอื่นที่มี ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในชุมชนของตนเอง เช่น การสร้างเขื่อน หรือการสัมปทานพื้นที่ป่าไม้ เป็นต้น	1.44	.86	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	1.86	.74	น้อย

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ในด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X}=1.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ เข้าร่วมใช้สิทธิในการเลือกตั้ง สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบล และนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ทุกครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.91$) รองลงมา คือร่วมเสนอโครงการที่ดีมีประโยชน์ในการพัฒนาหมู่บ้าน หรือตำบล เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำโครงการดังกล่าว อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.94$) และ ร่วมประชาพิจารณ์ ใน

การจัดทำโครงการที่ องค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำประชาพิจารณ์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.87$) ทั้งนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือร่วมคัดค้าน โครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือ หน่วยงานอื่นที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในชุมชนของตนเอง เช่น การสร้างเขื่อน หรือการสัมปทานพื้นที่ป่าไม้ เป็นต้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.44$)

นอกจากนี้แล้วกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าไปร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ใน องค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านอื่น ๆ โดยมีการใช้สิทธิในการเสนอความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะต่อสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องบางเรื่อง ตามโอกาส เคยเข้าร่วม ประชุมรณรงค์การอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์และเคยเข้าร่วมขอใช้สิทธิการ จัดการสตรีของหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการด้านต่าง ๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

n = 330

การมีส่วนร่วมดำเนินการด้านต่าง ๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	\bar{X}	SD.	ความหมาย
1. เข้าร่วมเป็นกรรมการเปิดซองประมูลโครงการต่าง ๆ ของ อบต.	1.30	.76	น้อยที่สุด
2. เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบโครงการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต.	1.26	.69	น้อยที่สุด
3. เข้าร่วมลงชื่อ เพื่อเสนอร่างข้อบัญญัติต่าง ๆ ต่อ อบต.	1.23	.64	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	1.27	.66	น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการด้านต่าง ๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X}=1.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่ากิจกรรมสำคัญที่กลุ่มตัวอย่าง เข้าไปมีส่วนร่วมได้แก่เป็นกรรมการเปิดซองประมูลโครงการต่าง ๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุดอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.30$) รองลงมา เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ

ตรวจสอบโครงการจัดซื้อจัดจ้างของ องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.26$) และน้อยที่สุด คือการเข้าร่วมลงชื่อ เพื่อเสนอร่างข้อบัญญัติต่าง ๆ ต่อ องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.23$)

นอกจากนี้แล้วกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่การเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ด้านภัยยาเสพติด เช่น การจัดค่ายอนุชนฟื้นฟูจริยธรรม การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้เป็นคณะกรรมการในการเลือกตั้ง 2 ครั้ง นายกององค์การบริหารส่วนตำบล 2 ครั้ง การเข้าร่วมอบรมเยาวชนด้านภัยยาเสพติด และป้องกันตนเองและโรคติดต่อ (โรคเอดส์) ที่องค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในด้านการเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

n = 330

การมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ร่วมประท้วงต่อต้าน โดยทางสันติวิธี กรณีการก่อสร้างงานของ อบต. ที่ไม่มี ความโปร่งใส หรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน	1.23	.65	น้อยที่สุด
2. เข้าร่วมลงชื่อ ถอดถอนสมาชิก อบต. หรือ นายก อบต. ที่เห็นว่าไม่สมควรให้ดำรงตำแหน่งอีกต่อไป	1.21	.63	น้อยที่สุด
3. ร่วมร้องทุกข์ต่อหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น อำเภอ จังหวัด หรือ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ในเรื่องที่ อบต. ทำงานไม่ถูกต้อง ไม่โปร่งใส	1.21	.59	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	1.22	.59	น้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ในด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X}=1.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมพบว่ากิจกรรมที่กลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมมากที่สุดคือ ร่วมประท้วงต่อต้าน โดยทางสันติวิธี กรณีการก่อสร้างงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ไม่มีความโปร่งใส หรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.24$) รองลงมา คือการเข้าร่วมลงชื่อ ถอดถอนสมาชิกสภาองค์การ

บริหารส่วนตำบล หรือ นายองค์การบริหารส่วนตำบลที่เห็นว่าไม่สมควรให้ดำรงตำแหน่งอีกต่อไป และร่วมร้องทุกข์ต่อหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น อำเภอ จังหวัด หรือ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ในเรื่องที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ทำงานไม่ถูกต้องไม่โปร่งใสอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}=1.21$)

นอกจากนี้แล้วกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านอื่น ได้แก่ชาวบ้านได้ร่วมกัน เขียนโครงการของงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องสร้างอาคารอเนกประสงค์ของหมู่บ้าน การอบรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการป่าแก่เยาวชนในตำบล การสร้างน้ำระบบประปา การจัดทำถนน งบประมาณด้านกีฬา และดูผลงานตามโครงการ ควรให้ได้มาตรฐานตามโครงการ

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

n = 330

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับท้องถิ่น	Chi-Square χ^2	P - value
ปัจจัยส่วนบุคคล		
- เพศ	47.07	.27
- อายุ	151.39	.82
- การศึกษา	227.90	.19

*P < .05

ผลจากการวิเคราะห์ตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และ การศึกษากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัด เชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านสังคม กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

n = 330		
การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับท้องถิ่น	Chi-Square χ^2	P - value
ปัจจัยด้านสังคม		
- ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน	186.56	.88
- การเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน	171.76	.41
- การเข้าร่วมประชุมประจำหมู่บ้าน	331.43	.00*

*P < .05

ผลจากการวิเคราะห์ตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านสังคมได้แก่การเข้าร่วม ประชุมประจำหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ต่าง ๆ ในหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

n = 330

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับท้องถิ่น	Chi-Square χ^2	P - value
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		
- อาชีพ	222.30	.27
- รายได้ต่อเดือน	189.28	.00*
- ความเพียงพอของรายได้กับรายจ่าย	177.71	.29

*P < .05

ผลจากการวิเคราะห์ตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อเดือน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาชีพและความเพียงพอของรายได้กับรายจ่ายกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

n = 330

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในระดับท้องถิ่น	Chi-Square χ^2	P - value
ปัจจัยด้านการเมือง		
- การเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่ง นายก อบต. รองนายก อบต.	342.14	.00*
- การเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา อบต.	482.23	.00*
- การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง	75.12	.75

*P < .05

ผลจากการวิเคราะห์ตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการเมืองได้แก่ การเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลและการเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ส่วนที่ 4 แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ตารางที่ 4.14 แสดงแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

n = 330

แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	SD.	ความหมาย
1. ควรมีกฎหมายให้ อบต. จัดให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน, ประชุมประชาคมตำบล หรือการประชุมสภาท้องถิ่นสัญจร ไปยังหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอปัญหา ความต้องการการพัฒนาในหมู่บ้านของตนเองกับผู้บริหารอบต. โดยตรง	4.62	.69	มากที่สุด
2. ควรมีการเรียนการสอนวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นวิชาที่ควรมีในหลักสูตร ของนักเรียนทุกระดับ ภายในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานในการรับรู้ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานใกล้ชิดและมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันมากที่สุด	4.62	.67	มากที่สุด

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง	\bar{X}	SD.	ความหมาย
3. ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของ อบต. ตนเองทุกสิ้นปีงบประมาณ และนำข้อมูลการตรวจสอบมาเป็นข้อมูลแก้ไขปรับปรุงการทำงานของ อบต. ในปีงบประมาณต่อไป	4.58	.72	มากที่สุด
4. ควรส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ร่วมกับ อบต. ให้มีมากขึ้น เช่น การเป็นกรรมการเปิดของประมูล โครงการ การเป็นกรรมการตรวจการจ้างของโครงการต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านของตนเอง	4.54	.74	มากที่สุด
5. ควรกำหนดให้การวางแผนพัฒนาตำบลในระยะสั้น หรือระยะยาว ให้มาจากการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบลเท่านั้น และให้ อบต. ดังกล่าว นำแผนพัฒนาไปจัดทำเป็นโครงการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้านมากที่สุด	4.54	.70	มากที่สุด
6. ควรมีคำตอบแทนให้แก่ประชาชนที่มี ส่วนร่วมทำงานกับ อบต. เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ให้เพียงพอและคุ้มค่ากับการที่ได้ใช้เวลาของตนเอง ทำงานให้กับส่วนรวม	4.46	.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.56	.58	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.14 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ 5 ลำดับแรกได้แก่ควรมีกฎหมายให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ประชุมประชาคมตำบล หรือการประชุมสภาท้องถิ่นสัญจรไปยังหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอปัญหา ความต้องการการพัฒนาในหมู่บ้านของตนเอง กับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง และการที่ควรมีการเรียนการสอนวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นวิชาที่ควรมีใน

หลักสูตร ของนักเรียนทุกระดับ ภายในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานในการรับรู้ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานใกล้ชิดและมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$) รองลงมาคือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตนเอง ทุกสิ้นปีงบประมาณ และนำข้อมูลจากการตรวจสอบมาเป็นข้อมูลแก้ไขปรับปรุงการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในปีงบประมาณต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) ด้านการส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมใน การดำเนินการด้านต่าง ๆ ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีมากขึ้น เช่น การเป็นกรรมการเปิดซองประมูลโครงการ การเป็นกรรมการตรวจการจ้างของโครงการต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านของตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด และการที่ควรกำหนดให้การวางแผนพัฒนาตำบลในระยะสั้น หรือระยะยาว ให้มาจากการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบลเท่านั้น และให้องค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว นำแผนพัฒนาไปจัดทำเป็นโครงการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้านมากที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน ($\bar{X}=4.54$) ทั้งนี้ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือควรมีค่าตอบแทนให้แก่ประชาชนที่มี ส่วนร่วมทำงานกับ องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ให้เพียงพอและคุ้มค่ากับการที่ได้ใช้เวลาของตนเอง ทำงานให้กับส่วนรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$)

ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง พบว่าใน

ด้านการเมืองกลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะว่าควรส่งเสริมให้ความรู้ทำความเข้าใจแก่สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องการเมือง (การเข้าทำงานเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล) ให้มากกว่านี้ ไม่ใช่สนใจแต่งบประมาณ สนใจแต่งานก่อสร้าง ควรส่งเสริมให้ความรู้ด้านการจัดการเรื่อง ทรัพยากรบุคคล สตรี เด็ก เยาวชนให้มาก ๆ และ องค์การบริหารส่วนตำบล (สมาชิก) ควรมีวิสัยทัศน์ในการทำงานเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ ชุมชน ไม่เอาเปรียบชุมชน ปลุกฝังเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้มาก ๆ จัดให้อบรมความรู้ด้านการปกครองท้องถิ่น ให้แก่ ชาวบ้าน เพื่อใช้เป็นกระบวนการการเรียนรู้ตามขั้นตอนของระบอบประชาธิปไตยให้มากกว่าเดิม เนื่องจากชาวบ้านยังไม่รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างลึกซึ้ง และ พิมพ์เอกสารเกี่ยวกับการทำโครงการต่าง ๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเผยแพร่ให้ประชาชนบ้าง อยากให้ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงได้มีบทบาททางการเมือง เพื่อที่ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองบ้าง อยากมีคนในหมู่บ้านเป็นผู้นำ เพราะจะได้เข้าใจปัญหาของหมู่บ้านที่แท้จริง คนที่จะมาทำหน้าที่รับใช้ประชาชนน่าจะมีคุณสมบัติและรู้เรื่องความต้องการของชุมชนบ้างพอสมควร ไม่ใช่เข้า

ไปแล้วหวังแต่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องด้วยกัน บางคนโครงการอะไรที่ทำในหมู่บ้าน เข้ามารับงานเองหมด เช่น ฝ้ายแก้ว หรือ เทถนนคอนกรีตทิ้งงบประมาณไม่ถึง 1 แสนบาท เป็นต้น น่าจะแยกแยะโครงการด้วยและงบประมาณน่าจะโปร่งใสน่าจะให้ประชาชนตรวจสอบได้ ไม่ใช่ให้นำเงินไปใช้อย่างไม่สมเหตุผล จนเงินหมดบัญชี คนกระเหรี่ยงส่วนใหญ่นิสัยไม่ชอบคนเอาเปรียบในสังคม และอยู่กันแบบง่าย ๆ แบบฉันทนึ่งมีอะไรแบ่งปันกันไป ควรให้ประชาชนเข้าร่วมฟังการประชุมตามโอกาสบ้าง และควรแถลงผลงานการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อประชาชนบ้าง ที่แล้วมาไม่มีการแถลงผลงานเลย ขอให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่คดโกง องค์การบริหารส่วนตำบล อยากให้มีการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนทางวิชาการเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไม่เคยมีผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมาเที่ยวในหมู่บ้าน อยากให้มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาเยี่ยมเยือนหมู่บ้านบ้าง ควรให้กลุ่มสตรีกลุ่มเยาวชน ได้มีบทบาทในการออกความเห็นด้านกิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่านี้ อยากให้โอกาสกับชาวบ้านได้แสวงหาความถูกต้องตามความเป็นจริงตามสถานะของชาวบ้านบ้าง อยากแสดงความคิดเห็นต่อส่วนรวม เช่น สิทธิความเท่าเทียมกัน

ด้านวัฒนธรรมประเพณี กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะว่าควรสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอย่างยั่งยืน ให้มีการยอมรับวัฒนธรรมบางอย่างของชนเผ่าในทางกฎหมาย อยากให้มีกฎเกณฑ์ของบรรพบุรุษ ยังคงอยู่ และใช้กับชาวบ้าน เช่น การแต่งงานแบบชาวกระเหรี่ยง การจัดโครงการที่เป็นการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาชาวบ้าน (ชนเผ่าต่าง ๆ) ควรอนุรักษ์ป่าไม้ เพื่อจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่ทำลายความเชื่อบางอย่างของชนเผ่า เช่น เผลอหู (สายใยคนกับป่า)

ด้านการส่งเสริมอาชีพกลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะว่าอยากให้มีสำนักงานส่งเสริมอาชีพ หมู่บ้าน โดยให้ทาง องค์การบริหารส่วนตำบล จัดหางบประมาณ และจัดหาตรองรับสิ่งผลิต ทอผ้า และผลิตผลทางการเกษตรของชุมชนชาวเขา จัดขายผลิตภัณฑ์การเกษตร และส่งเสริมการทอผ้าจักสาน อยากให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดงบประมาณให้ และพัฒนาชมรมเกษตร และอยากให้ออกหาหนังสือพิมพ์เผยแพร่เกี่ยวกับผลงานแต่ละวัน และรับทราบการใช้จ่ายเงินงบประมาณรวมถึงการจัดระบบการทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างไร

ด้านการศึกษา กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะว่าอยากให้มีการเรียนการสอนแก่ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงมากขึ้นและควรมีการจัดกิจกรรมการ อบรม หรือเข้าค่ายอย่างน้อย ปีละครั้ง

ด้านพัฒนาสาธารณูปโภค กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะว่าควรก่อสร้าง ถนนหนทาง และพัฒนาชุมชนเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

1.1.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

1.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

1.1.4 เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในพื้นที่ตำบลแม่ยาวและตำบลคอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 352 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2549 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ทั้งหมด 352 ฉบับแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ 330 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 93.75 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ไคสแควร์ ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เพื่อทดสอบสมมติฐาน

1.3 ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

1) ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง กลุ่มมีอายุที่มีจำนวนมากที่สุดอยู่ระหว่าง 18-30 ปี มีการศึกษาดำรงต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนมากที่สุด

2) ปัจจัยด้านสังคมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมากกว่า 9 ปีขึ้นไป โดยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ในการเข้าร่วมประชุมประจำหมู่บ้านกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง (6 ครั้ง/ปี)

3) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนสูงสุดไม่เกิน 3,000 บาท กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีความเพียงพอของรายได้กับรายจ่ายอยู่ในระดับเพียงพอ

4) ปัจจัยด้านการเมืองพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นหรือกำลังดำรงตำแหน่ง นายองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด ไม่เคยเป็น และ ส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

1.3.2 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ผลการศึกษาพบว่า

การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับน้อย และพบว่าด้านที่มากที่สุดคือด้านการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือด้านการร่วมรับรู้ข่าวสารร่วมเสนอแนะข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ด้านการเข้าร่วมดำเนินการด้านต่าง ๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด และด้านการเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3.3 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ใน

พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษากับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กัน
- 2) ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมประจำหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและการเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กัน
- 3) ปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ต่อเดือน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอาชีพและความเพียงพอของรายได้กับรายจ่ายกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กัน
- 4) ปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่ การเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่ง นายกองดีการบริหารส่วนตำบล รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบลและการเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

1.3.4 แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

2. การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จากการวิจัยพบว่า

2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ และระดับการศึกษา มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1.2 ปัจจัยด้านสังคม คือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน และการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ การประกอบอาชีพ รายได้ต่อเดือน และความเพียงพอของรายได้กับรายจ่าย มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.1.4 ปัจจัยด้านการเมือง คือ การเคยดำรงตำแหน่งนายก อบต. รองนายก อบต. สมาชิก อบต. และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แยกรายละเอียดได้ดังนี้

ด้านการร่วมรับรู้ข่าวสาร ร่วมเสนอแนะข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการเข้าร่วมดำเนินการด้านต่าง ๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมถึง ร้อยละ 53.03 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนสูงสุดคือไม่เกิน 3,000 บาท ร้อยละ 65.15 มีรายได้ต่ำ ทำให้ไม่มีเวลาไปร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยพบว่าส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองและไม่เคยเป็นหรือกำลังดำรงตำแหน่ง นายกองจัดการบริหารส่วนตำบล รองนายกองจัดการบริหารส่วนตำบล และไม่เคยหรือกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นส่วนใหญ่มากถึงร้อยละ 98.48 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพันธ์ สุริวงศ์ (2536) ที่พบว่าชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้ความคิดริเริ่ม กิจกรรมที่ไม่ต้องใช้ความพยายามหรือทุนทรัพย์มากนักในการดำเนินการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ สุวรรณ (2547) และณัฐดา ศรีกันทา (2546) ที่พบว่าประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 อยู่ในระดับน้อย ทั้งในด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้ในกระบวนการบริหารราชการในระดับท้องถิ่น

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อพิจารณาเชิงทฤษฎี อาจวิเคราะห์ได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมในระดับพื้นฐานเช่น การไปเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ (ประทาน คงฤทธิศึกษา 2533: จันทนา สุทธิจารี 2544)

ด้านการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย

ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งสองด้านนี้ถือได้ว่าเป็นบทบาทที่สำคัญของประชาชนที่ได้รับจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งรับรองสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างกว้างๆ อาจทำให้เกิดปัญหาในความไม่ชัดเจนในกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเชิงรุก ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจปลดเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้ เมื่อเห็นว่าไม่ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนหรือปฏิบัติตนไม่สมควร ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ประชาชนเลือกตั้งเข้าไปเป็นตัวแทน จึงสามารถเลือกที่จะให้ออกได้(เกษม อุทยานิน 2516) ดังนั้นเมื่อชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงมีการศึกษาต่ำ จึงเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นน้อย ย่อมจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางการเมืองระดับท้องถิ่นคือ มีแต่คนทำหน้าที่ทางการเมือง แต่ไม่มีการตรวจสอบ แต่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการตรวจสอบไว้ว่าควรให้ประชาชนเข้าร่วมฟังการประชุมตามโอกาสบ้าง ควรแสดงผลงาน การปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลต่อประชาชนบ้าง ที่แล้วมาไม่เคยเลย ขอให้องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง ไม่เคยมีผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลมาเที่ยวในหมู่บ้าน อยากให้มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มาเยี่ยมเยือนหมู่บ้านบ้าง ชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมในการร่วมประชุมหรือเสนอข้อมูลใดๆ ไม่เคยรู้ข่าวสารทางองค์การบริหารส่วนตำบลเลย เพราะไม่เคยได้เข้าร่วมการประชุมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเลย เพราะว่าทางองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เคยเชิญเข้าร่วมประชุมไม่เคยได้เข้าร่วมและไม่เคยเสนอข้อมูลใดๆเลยเพราะไม่เคยมีองค์การบริหารส่วนตำบลมาแจ้งล่วงหน้าว่าจะมีการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบล จะเห็นได้ว่าชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงมีความคิดเห็นที่เป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพอสมควร ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อว่าอนาคตหากต้องการให้ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเต็มที่แล้วการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีมากขึ้นกว่าเดิมและเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยได้ทดสอบความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านการเมือง กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการศึกษามีดังนี้

2.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และการศึกษา กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ผลการศึกษาพบว่า

1) ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าเพศหญิงเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในอัตราที่สูงกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โกวิทช์ พวงงาม และธีรเดช ฉายอรุณ (2544) และตามผลการวิจัยพบว่าด้านการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย และด้านการร่วมรับรู้ข่าวสาร ร่วมเสนอแนะข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการเข้าร่วมดำเนินการด้านต่าง ๆ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้สะท้อนความเป็นจริงในสังคมว่าผู้ที่เข้าไปมีบทบาททางการเมือง เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

2) ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐริดา ศรีกันทา (2546) ที่ได้ทำการศึกษาแล้วพบว่าอายุไม่ได้ส่งผลให้พนักงานธนาคารมีส่วนร่วมทางการเมือง และวสันต์ สุวรรณ (2547) ที่ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ้อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

3) ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐริดา ศรี

กันทา (2546) ที่ได้ทำการศึกษาแล้วพบว่าระดับการศึกษา ไม่ได้ส่งผลให้พนักงานธนาคารมีส่วนร่วมทางการเมือง และวสันต์ สุวรรณ (2547) ที่ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ้อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่พบว่าการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมได้แก่ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน การเข้าร่วมประชุมประจำหมู่บ้าน และการเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ผลการศึกษาพบว่า

1) ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในหมู่บ้านมานาน แต่ก็มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย สอดคล้องกับการศึกษาของประพันธ์ สุริวงค์ (2536) ที่พบว่าชาวกระเหรี่ยงเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองค่อนข้างต่ำ โดยมากจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้ความคิดริเริ่ม ไม่ต้องใช้ความพยายามหรือใช้ทุนทรัพย์มากในการดำเนินการ

2) ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมประชุมประจำหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามได้เข้าร่วมประชุมประจำหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่จึงทำให้มีส่วนร่วมในการรับรู้เหตุการณ์ในท้องถิ่นของตนเอง แต่ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนได้แสดงความคิดเห็นว่า "การรับรู้ข่าวสารนี้ชาวบ้านไม่มีส่วนร่วมในการร่วมประชุมหรือเสนอข้อมูลใด ๆ ไม่เคยรู้ข่าวสารทาง อบต. เลย เพราะไม่เคยได้เข้าร่วมการประชุมกับ อบต. เลย เพราะว่าทาง อบต. ไม่เคยเชิญเข้าร่วมประชุม ไม่เคยได้เข้าร่วมและไม่เคยเสนอข้อมูลใด ๆ เลย เพราะไม่เคยมี ส.อบต. อบต. มาแจ้งล่วงหน้าว่าจะมีการประชุมของ อบต. เลย" จากสิ่งที่คุณตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นจึงทำให้ การเข้าร่วมประชุมประจำหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กัน

3) ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของ วสันต์ สุวรรณ (2547) ที่ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ้อม อำเภอสันทราย จังหวัด

เชียงใหม่พบว่าการเข้าเป็นสมาชิกในองค์กรหรือกลุ่มที่จัดตั้งในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในหมู่บ้านแต่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย กิจกรรมที่ได้ร่วมจึงมีเฉพาะการเข้าร่วมประชุมของหมู่บ้าน และการไปเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของณรงค์ สินสวัสดิ์ (2522) ที่ได้จัดระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่าการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับน้อย จึงทำให้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้ ต่อเดือน และความเพียงพอต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ผลการศึกษาพบว่า

1) ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมต้องไปทำนาทำไร่ ทำให้มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท ต่อเดือนเป็นส่วนใหญ่ เพราะมีภารกิจที่สำคัญยิ่งกว่าในการดำรงชีวิตประจำวันคือ การคั้นนมหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ไม่มีเวลาสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย

2) ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อเดือน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ จิระพัฒน์ หอมสุวรรณ (2539) ที่ได้ศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล: กรณีศึกษาสภาตำบลในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน แล้วพบว่าระดับรายได้มีผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบล จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทและภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ที่มีรายได้น้อยจะไม่มีเวลาสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะมีภารกิจที่สำคัญยิ่งกว่าในการดำรงชีวิตประจำวันคือ การคั้นนมหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ในขณะที่ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากกว่า

3) ความสัมพันธ์ระหว่างความเพียงพอของรายได้กับรายจ่ายกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดมีรายได้ต่ำกว่า 3000 บาทจะมีรายได้น้อยกว่าแต่มีความเพียงพอ

ของรายได้กับรายจ่ายเนื่องจากมีอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ ไม่ต้องเสียเงินไปซื้อพืชผักแต่ปลูกเองได้ทำให้มีความเพียงพอ เมื่อว่างเว้นจากการทำนาทำไร่ก็ไปรับจ้างทั่วไปหรือเป็นกรรมกรเพื่อหารายได้เสริม จึงทำให้มีเวลาในการไปมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย

2.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่ การเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล การเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ผลการศึกษาพบว่า

1) ความสัมพันธ์ระหว่าง การเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับทิวสันต์ สุวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ้อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่พบว่าการดำรงตำแหน่งที่สำคัญในท้องถิ่นหรือหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2) ความสัมพันธ์ระหว่าง การเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับการศึกษาของวสันต์ สุวรรณ (2547) ที่ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ้อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่พบว่าการดำรงตำแหน่งที่สำคัญในท้องถิ่นหรือหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

3) ความสัมพันธ์ระหว่าง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดๆ ทำให้ไม่มีโอกาสในการเข้าร่วมประชุมร่วมกับพรรคการเมืองและเป็นตัวแทนในการสมัครเลือกตั้ง แต่ในการเมืองระดับท้องถิ่น ก็พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเป็นเคยหรือกำลังดำรงตำแหน่ง นายกองค้การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นน้อยด้วย

2.4 แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญ 5 ลำดับแรกได้แก่ควรมีกฎหมายให้องค์การบริหารส่วนตำบล จัดให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ประชุมประชาคมตำบล หรือการประชุมสภาท้องถิ่นสัญจรไปยังหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเสนอปัญหา ความต้องการการพัฒนาในหมู่บ้านของตนเอง กับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าอยากให้มีการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนทางวิชาการเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล อยากให้มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาเยี่ยมเยือนหมู่บ้านบ้าง ควรให้คณะสตรี ชาวชน ได้มีบทบาทในการออกความเห็นด้านกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่านี้ ควรมีการเรียนการสอนวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นวิชาที่ควรมีในหลักสูตร ของนักเรียนทุกระดับ ภายในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานในการรับรู้ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานใกล้ชิด และมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการจัดกิจกรรมการ อบรม หรือเข้าค่ายเกี่ยวกับความรู้ทางด้านการเมืองอย่างน้อย ปีละครั้ง และควรส่งเสริมให้ความรู้ทำความเข้าใจแก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเรื่องการเมือง (การเข้าทำงานเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล) ให้มากกว่านี้ ปลุกฝังเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้มาก ๆ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนของ สมคิด เลิศไพฑูย์และคณะ (2547:43-44) โดยให้แนวทางในการแก้ปัญหานี้โดยใช้กระบวนการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิเสรีภาพและกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิของตนเอง และเข้าใจขอบเขตการใช้สิทธิว่าจะแสดงบทบาทอะไรและอย่างไรในการมีส่วนร่วม สร้างค่านิยมแบบใหม่ให้ประชาชนมีความเข้าใจ กระบวนการให้ความรู้ความเข้าใจควรจะต้องปลูกฝังมาตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสถานที่ทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ทั้งภาครัฐและเอกชนในการร่วมกันส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ สร้างกลไกการเรียนรู้ระหว่างประชาชนกับรัฐ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตนเอง ทุกสิ้นปีงบประมาณ และนำข้อมูล จากการตรวจสอบมาเป็นข้อมูลแก้ไขปรับปรุงการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลใน

ปีงบประมาณต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า น่าจะแยกแยะโครงการและงบประมาณน่าจะโปร่งใสน่าจะให้ประชาชนตรวจสอบได้ ควรให้ประชาชนเข้าร่วมฟังการประชุมตามโอกาสบ้าง และควรแสดงผลงาน การปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลต่อประชาชนบ้าง ขอให้องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่คดโกง ควรส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านต่าง ๆ ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีมากขึ้น เช่น การเป็นกรรมการเปิดของประมูลโครงการ การเป็นกรรมการตรวจการจ้างของโครงการต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านของตนเองและควรกำหนดให้การวางแผนพัฒนาตำบลในระยะสั้น หรือระยะยาว ให้มาจากการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการประชุมประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบลเท่านั้น และให้ องค์การบริหารส่วนตำบล ดังกล่าว นำแผนพัฒนาไปจัดทำเป็น โครงการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการของชาวบ้านมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้ประชาชนเข้าร่วมฟังการประชุมตามโอกาสบ้าง และควรแสดงผลงาน การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อประชาชนบ้าง ขอให้องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่คดโกง และควรมีค่าตอบแทนให้แก่ประชาชนที่มีส่วนร่วมทำงานกับ องค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง ให้เพียงพอและคุ้มค่ากับการที่ได้อุทิศเวลาของตนเอง ทำงานให้กับส่วนรวม

ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในประเด็นอื่น พบว่าด้านการเมือง ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะว่า อยากให้ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงได้มีบทบาททางการเมือง เพื่อที่ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงจะได้มีส่วนร่วมในทางการเมืองบ้าง อยากมีคนในหมู่บ้านเป็นผู้นำ เพราะมีความเข้าใจปัญหาของหมู่บ้านที่แท้จริง คนที่จะมาทำหน้าที่รับใช้ประชาชนน่าจะมี ความเสียสละและมีความรู้เรื่องความต้องการของชุมชนบ้างพอสมควร และอยากให้โอกาสกับชาวบ้าน และความถูกต้องตามความเป็นจริงของสถานะของชาวบ้าน เช่น สิทธิความเท่าเทียมกัน ควรมีการพิมพ์เอกสารเกี่ยวกับการทำโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านวัฒนธรรมประเพณี ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะว่าควรสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอย่างยิ่ง ให้มีการยอมรับวัฒนธรรมบางอย่างของชนเผ่าในทางกฎหมาย อยากให้มีกฎหมายของบรรพบุรุษ ยังคงอยู่ และใช้กับชาวบ้าน เช่น การแต่งงานแบบชาวกระเหรี่ยง การจัดโครงการที่เป็นการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาชาวบ้านได้ (ชนเผ่าต่าง ๆ) ควรอนุรักษ์ป่าไม้ เพื่อจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่ทำลายความเชื่อบางอย่างของชนเผ่า เช่น เคาปอทุ (สายใยคนกับป่า) และด้านการส่งเสริมอาชีพผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะว่าอยากให้มีสำนักงานส่งเสริมอาชีพหมู่บ้าน โดยให้ทาง องค์การบริหารส่วนตำบล จัดหางบประมาณ และจัดหาครองรับ สิ่งผลิต ทอผ้า และผลิตผลทางการเกษตรของชุมชนชาวเขา จัดขายผลิตภัณฑ์การเกษตร และสิ่งทอ-จักสาน

อยากให้ทาง องค์การบริหารส่วนตำบล จัดงบประมาณให้ และพัฒนาชมรมเกษตรเพื่อเสริม รายได้ให้แก่ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งถูกยกเลิกการใช้ไปแล้ว ปัจจุบันประเทศไทยใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 แต่ผู้วิจัยเห็นว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันยังคงให้สิทธิเสรีภาพ ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะตาม ผลการวิจัยดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงอยู่ ในระดับน้อย จึงสมควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างจริงจัง เพื่อให้สอดคล้องกับ นโยบายพัฒนาประเทศในอนาคตที่เน้นท้องถิ่นเป็นฐานการพัฒนา ประกอบกับผลการวิจัยได้พบ ปัญหาหลายประการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง และประชาชนทั่วไปดังนี้

3.1.1 การเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์โดยให้ประชาชน เข้าถึงสื่อที่เกี่ยวข้องได้โดยง่าย ไม่ว่าจะเป็นสื่อที่ให้ความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ การกระจาย อำนาจ การรับรู้ถึงสิทธิเสรีภาพ การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านต่างๆ กล่าวคือ ยิ่ง ประชาชนรับสื่อมากเท่าใด ก็มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น เช่น การให้ ความรู้ผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ที่ปัจจุบันมีอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน ประชาชนสามารถ เข้าถึงบริการโดยไม่ต้องมีค่าใช้จ่าย และข้อมูลที่ผ่านหอกระจายข่าวจะเป็นข้อมูลที่ประชาชน สามารถรับได้พร้อมๆ กับการทำงานในไร่นา หรือทำกิจกรรมอื่นๆ ภายในหมู่บ้านไปพร้อมกัน นอกจากนี้ยังมีสื่อของรัฐ ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ ควรใช้เป็นช่องทางให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง รัฐธรรมนูญ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

3.1.2 การเสริมสร้าง “เวทีการเรียนรู้ของชุมชน” โดยให้กลุ่มองค์กรเอกชน หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในท้องถิ่น ร่วมมือกันจัดเวทีการเรียนรู้ใน เรื่องกฎหมายรัฐธรรมนูญ การกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน ซึ่ง อาจจัดเป็น 1 – 3 เดือนต่อครั้ง เพื่อเป็นเวทีพูดคุย อภิปรายเรื่องราวต่างๆ ช่างต้น ที่ก่อให้เกิดการ

แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความเข้าใจร่วมกัน ก่อเกิดความไว้วางใจ ความสมัครสมานสามัคคีในอีกทางหนึ่งด้วย

3.1.3 การสร้าง “เยาวชนประชาธิปไตย” และแบบจำลองเยาวชนสภาท้องถิ่นหรือเยาวชน อบต. เป็นต้น โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคัดเลือกพื้นที่หมู่บ้าน หรือชุมชนที่เข้มแข็ง มีเยาวชนที่สนใจกิจกรรมของสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมถึงจัดให้มีกิจกรรมทดลอง เยาวชน อบต. เพื่อจะเป็นหน่วยทดลองปฏิบัติการในการวางรากฐานเยาวชนไปสู่ท้องถิ่นในอนาคต รวมทั้งการบรรจุเรื่องสิทธิหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การสร้างจิตสำนึกแห่งความเป็นพลเมืองที่ดีไว้ในหลักสูตร ในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งให้ปรับกลยุทธ์ในการเรียนการสอน การฝึกอบรม ที่ต้องเรียนรู้โดยการกระทำ ยึดผู้เรียนหรือผู้ฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง และดำเนินการแบบมีส่วนร่วม

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งถูกยกเลิกการใช้ไปแล้ว เห็นควรให้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 เพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่งว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

3.2.2 ควรมีการศึกษา วิจัยในเชิงเปรียบเทียบ ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนพื้นเมือง ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ กับชาวเขาซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อย ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ว่ามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างไร

3.2.3 ควรมีการศึกษาแนวคิดและบทบาทผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นชาวเขา ว่ามีแนวคิดและบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองอย่างไรบ้าง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ “ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัดในประเทศไทย” พุทธศักราช 2548 หน้า 13
- โกวิท พวงงาม (2543) *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ วิญญูชน
- โกวิท พวงงาม และธีรเดช ฉายอรุณ (2546) "ความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารแบบกระจายอำนาจ" รายงานการวิจัย กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ (2528) *จิตวิทยาการเมือง* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ดวงกมล
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ “กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane)” ออนไลน์ ([http : //WWW.moe.go.th/Wijai/module4.doc](http://WWW.moe.go.th/Wijai/module4.doc), 2549.)
- ประพันธ์ สุริวงศ์ (2536) “ทัศนคติทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง” ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
- “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546” สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ([http : //WWW.krisdika.go.th2searchShowFile.Jsp?path](http://WWW.krisdika.go.th2searchShowFile.Jsp?path)) Retrieved August 5, 2005.
- พิทักษ์ สาเขตร์ (2536) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าม้ง: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านแม่ไร่ใหม่ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พันธ์สุรย์ ลัดวัลย์ (2546) "ชาวเขาในประเทศไทย" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา ปัญหาการเมืองในภูมิภาคและชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย* หน่วยที่ 12 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์
- รัตนาพร เสรษฐกุล (2546) และคณะ *สิทธิชุมชนท้องถิ่นชาวเขา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์นิติธรรม

- วันเพ็ญ ชวรานุกร (2539) "ทัศนคติและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่าอีโก้ :
ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านผาหมี อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย" วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สุชาดา กิระนันท์ (2538) *ทฤษฎีและวิธีการสำรวจตัวอย่าง* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สุนทรี พรหมเมศ (2534) *ชาวเขาในประเทศไทย* พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุปรีชา ลาภบุญเรือง (2530) "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย" : ศึกษาเฉพาะกรณี
อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร
- Almond, Gabriel A. ,ed. (1974). *Comparative Politics:A.*
- Mclosky, Gerbart. (1968). "Political Participation : International Encyclopedia of the Social
Sciences. Vol. 12. New York:MacMillan and Free Press.
- Milbrath, Lester W. (1977). *Political Participation : how and why do people get involved in
Politics?* Chicago : Rand McNally College.
- Milbrath, Lester W. (1971). "People and Government" *Political Participation.* New York :
University of Buffalo.
- Robert, Geoffrey K. (1971). *A Dictionary of Political Analysis.* London: Longman.
- Verba, Sidney, Norman H. Nie, and Jae-on Kim. (1987). "Participation and *political Equality*
in Seven Nation comparison" Cambridge: University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุกกลีน อุณวิจิตร	อาจารย์คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. อาจารย์ ดร. ปรมินทร์ อริเดช	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. นายสนิท ผู้แสงทอง	อดีตนายอำเภอเมืองเชียงราย
อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเลขที่.....

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
 ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง :

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ระดับ
 บัณฑิตศึกษา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของ
 ท่านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เฉพาะพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัด
 เชียงราย
3. โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากท่านตามความเป็น
 จริงนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
 ทางการเมือง ของชาวเผ่ากระเหรี่ยงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
 พ.ศ. 2540
4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 ตอนที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่า
 กระเหรี่ยง
 ตอนที่ 2 การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงใน
 ระดับท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขา
 เผ่ากระเหรี่ยง

5. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อโดยการเขียนเครื่องหมายถูก(✓) ลงในช่องว่าง () ที่กำหนดหรือเติมข้อความตามความเป็นจริง
6. ผู้วิจัยถือว่าท่านเป็นผู้มีส่วนร่วมที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จ และขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ตอนที่ 1		
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง		
คำแนะนำ : โปรดเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงใน () หรือเติมข้อความตามความเป็นจริง		
1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล		☐
1) เพศ	1. () ชาย 2. () หญิง	1
2) อายุ	1. () 18 - 30 ปี 4. () 51 - 60 ปี	☐
	2. () 31 - 40 ปี 5. () 61 ปีขึ้นไป	2
	3. () 41 - 50 ปี	
3) ระดับการศึกษา		☐
	1. () ประถมศึกษาปีที่ 6	3
	2. () มัธยมศึกษาตอนต้น	
	3. () มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	
	4. () อนุปริญญา หรือ ปวส.	
	5. () ปริญญาตรีขึ้นไป	
	6. () อื่นๆ โปรดระบุ.....	
1.2 ปัจจัยด้านสังคม		☐
1) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน		4
	1. () ต่ำกว่า 1 ปี	
	2. () 1 ปีขึ้นไป - 3 ปี	
	3. () มากกว่า 3 ปีขึ้นไป - 6 ปี	
	4. () มากกว่า 6 ปีขึ้นไป - 9 ปี	
	5. () มากกว่า 9 ปี ขึ้นไป	☐
2) ท่านเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านหรือไม่		5
	1. () ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใด	
	2. () เป็นสมาชิกกลุ่ม จำนวน.....กลุ่ม	

<p>3) ท่านได้เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน หรือประชุมประจำเดือน ประจำหมู่บ้าน</p> <p> มากน้อยเพียงใด</p> <p>1. () ไม่เคยเข้าร่วมประชุมเลยสักครั้ง</p> <p>2. () นานๆ เข้าร่วมประชุมครั้งหนึ่ง (1 ครั้ง/ปี)</p> <p>3. () เข้าร่วมประชุมบ่อยครั้ง (3 ครั้ง/ปี)</p> <p>4. () เข้าร่วมประชุมทุกครั้ง (6 ครั้ง/ปี)</p> <p>5. () เป็นผู้เรียกร้องให้มีการจัดการประชุมและเข้าร่วมประชุมตั้งแต่ (6 ครั้งขึ้นไป)</p>	<p>☐</p> <p>6</p>
<p>1.3 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ</p> <p>1) อาชีพ</p> <p>1. () รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ</p> <p>2. () ค้าขาย / พนักงานบริษัท</p> <p>3. () เกษตรกร</p> <p>4. () รับจ้างทั่วไป/กรรมกร</p> <p>5. () อื่นๆ (โปรดระบุ)</p>	<p>☐</p> <p>7</p>
<p>2) รายได้ต่อเดือน</p> <p>1. () 3,000 บาท และต่ำกว่า</p> <p>2. () 3,001 - 7,000 บาท</p> <p>3. () 7,001 - 15,000 บาท</p> <p>4. () 15,001 - 25,000 บาท</p> <p>5. () 25,001 บาท ขึ้นไป</p>	<p>☐</p> <p>8</p>
<p>3) ท่านมีรายได้เพียงพอกับรายจ่ายหรือไม่</p> <p>1. () ไม่เพียงพออย่างยิ่ง</p> <p>2. () ไม่เพียงพอ</p> <p>3. () เพียงพอ</p> <p>4. () เพียงพอและเหลือเก็บบ้างเล็กน้อย</p> <p>5. () เพียงพอและมีเหลือเก็บเป็นจำนวนมาก</p>	<p>☐</p> <p>9</p>

<p>1.4 ปัจจัยด้านการเมือง</p> <p>1) ท่านเคยดำรงตำแหน่ง หรือกำลังอยู่ในตำแหน่ง นายก อบต. , รองนายก อบต. หรือไม่</p> <p>1. () ไม่เคยเป็น</p> <p>2. () เคยเป็น ตำแหน่ง.....</p> <p>3. () เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตำแหน่ง.....</p> <p>2) ท่านเคยดำรงตำแหน่ง หรือกำลังอยู่ในตำแหน่ง สมาชิก อบต. หรือไม่</p> <p>1. () ไม่เคยเป็น</p> <p>2. () เคยเป็น</p> <p>3. () เป็นอยู่ในปัจจุบัน</p> <p>3) ท่านเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือไม่</p> <p>1. () ไม่เป็น</p> <p>2. () เป็น พรรค.....</p>	<p>☐</p> <p>10</p> <p>☐</p> <p>11</p> <p>☐</p> <p>12</p>
---	---

ตอนที่ 2						
การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงในระดับท้องถิ่น						
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540						
คำแนะนำ : โปรดเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับกิจกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ของท่านในห้วงระยะเวลา 2 ปี ที่ผ่านมาว่า ท่านได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง มากน้อยเพียงใด ตามความเป็นจริง หรือเติมข้อความตามความเป็นจริงในช่องคำถาม						
กิจกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน หรือตำบลของท่าน	ในห้วงระยะเวลา 2 ปี ที่ผ่านมาท่านได้เข้าร่วม กิจกรรมเพียงใด					
	เข้าร่วม 4 ครั้ง ขึ้นไป	เข้า ร่วม 3 ครั้ง	เข้า ร่วม 2 ครั้ง	เข้าร่วม 1 ครั้ง	ไม่เคย เข้าร่วม เลย	
1) ร่วมรับรู้ข่าวสารร่วมเสนอแนะข้อมูลในการพัฒนาท้องถิ่น						☐ 13
1.1 เข้าร่วมฟังนโยบายการหาเสียงของนายก อบต. ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา						☐ 14
1.2 เข้าร่วมเสนอแนะนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นกับผู้สมัครเป็นนายก อบต.						☐ 15
1.3 เข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อเสนอปัญหาความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.						☐ 16
1.4 เข้าร่วมประชุมประชาคมตำบล เพื่อติดตามตรวจสอบการจัดทำแผนพัฒนา อบต. ว่ามีการจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการในหมู่บ้านและตำบลหรือไม่						☐ 16

กิจกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน หรือตำบลของท่าน	ในห้วงระยะเวลา 2 ปี ที่ผ่านมาท่านได้เข้าร่วม กิจกรรมเพียงใด					
	เข้าร่วม 4 ครั้ง ขึ้นไป	เข้า ร่วม 3 ครั้ง	เข้า ร่วม 2 ครั้ง	เข้าร่วม 1 ครั้ง	ไม่เคย เข้าร่วม เลย	
1.5 เข้าร่วมรับฟังหรืออ่านการแถลง นโยบายของนายก อบต. ในการ พัฒนา อบต. ก่อนเข้ารับตำแหน่ง หน้าที่						☐ 17
1.6 เข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา อบต. ที่มีการประกาศเชิญชวนให้ ประชาชนเข้าร่วมรับฟังการประชุม						☐ 18
1.7 เข้าร่วมรับฟังหรืออ่านการแถลง ผลงานการปฏิบัติงานของ อบต. ใน รอบปีที่ผ่านมา						☐ 19
1.8 การขอใช้สิทธิในการตรวจสอบ ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการ สาธารณะต่างๆ ของ อบต.						☐ 20

การเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารและร่วมเสนอแนะข้อมูลในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน
ในด้านอื่นๆ ได้แก่

.....
.....
.....

กิจกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน หรือตำบลของท่าน	ในห้วงระยะเวลา 2 ปี ที่ผ่านมาท่านได้เข้าร่วม กิจกรรมเพียงใด					
	เข้าร่วม 4 ครั้ง ขึ้นไป	เข้า ร่วม 3 ครั้ง	เข้า ร่วม 2 ครั้ง	เข้าร่วม 1 ครั้ง	ไม่เคย เข้าร่วม เลย	
2) ร่วมรับรู้ข่าวสารร่วมเสนอแนะข้อมูลใน การพัฒนาท้องถิ่น						
2.1 เสนอความคิดเห็นกับสมาชิก อบต. หรือ นายก, รองนายก อบต. ใน การพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ในที่ ประชุมหมู่บ้าน หรือที่ประชุม อบต. อย่างเป็นทางการ						☐ 21
2.2 ร่วมเสนอโครงการที่ดีมีประโยชน์ ในการพัฒนาหมู่บ้าน หรือตำบล เพื่อให้ อบต. จัดทำโครงการ ดังกล่าว						☐ 22
2.3 ร่วมคัดค้านโครงการของ อบต. หรือหน่วยงานอื่นที่มีผลกระทบกับ สิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง เช่น การสร้างเขื่อน หรือ การ สัมปทานพื้นที่ป่าไม้ เป็นต้น						☐ 23
2.4 ร่วมประชาพิจารณ์ ในการจัดทำ โครงการ ที่ อบต. จัดให้มี ประชาชนมีส่วนร่วมในการ จัดทำ ประชาพิจารณ์						☐ 24

กิจกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน หรือตำบลของท่าน	ในห้วงระยะเวลา 2 ปี ที่ผ่านมาท่านได้เข้าร่วม กิจกรรมเพียงใด					
	เข้าร่วม 4 ครั้ง ขึ้นไป	เข้า ร่วม 3 ครั้ง	เข้า ร่วม 2 ครั้ง	เข้าร่วม 1 ครั้ง	ไม่เคย เข้าร่วม เลย	
2.5 ร่วมใช้สิทธิในการพิจารณาเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยในการประชุม จัดทำโครงการหรือกิจกรรมย่อย ต่างๆ ที่ อบต. นำไปเป็นข้อมูลใน การพัฒนา อบต.						☐ 25
2.6 เข้าร่วมใช้สิทธิในการเลือกตั้ง สมาชิกสภา และ ผู้บริหารท้องถิ่น ทุกครั้ง						☐ 26

การเข้าไปร่วมคิดร่วมตัดสินใจใน อบต. ของท่านในด้านอื่นๆ ได้แก่

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน หรือตำบลของท่าน	ในห้วงระยะเวลา 2 ปี ที่ผ่านมาท่านได้เข้าร่วม กิจกรรมเพียงใด					
	เข้าร่วม 4 ครั้ง ขึ้นไป	เข้า ร่วม 3 ครั้ง	เข้า ร่วม 2 ครั้ง	เข้าร่วม 1 ครั้ง	ไม่เคย เข้าร่วม เลย	
3) การเข้าร่วมดำเนินการด้านต่างๆ กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น						
3.1 เข้าร่วมเป็นกรรมการเปิดของ ประมุข โครงการต่างๆ ของ อบต.						☐ 27
3.2 เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ตรวจสอบงานจ้างของ อบต.						☐ 28
3.3 เข้าร่วมลงชื่อ เพื่อเสนอร่าง ข้อบัญญัติต่างๆ ต่อ อบต.						☐ 29
4) การเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น						
4.1 เข้าร่วมลงชื่อ ถอดถอนสมาชิก อบต. หรือ นายก อบต. ที่เห็นว่าไม่ สมควรให้ดำรงตำแหน่งอีกต่อไป						☐ 30
4.2 ร่วมร้องทุกข์ต่อหน่วยงานที่กำกับ ดูแล อบต. ในเรื่องที่ อบต. ทำงานไม่ ถูกต้องไม่โปร่งใส						☐ 31
4.3 ร่วมประท้วงต่อต้าน โดยทางสันติ วิธี กรณีการก่อสร้างงานของ อบต. ที่ ไม่มีความโปร่งใส หรือมีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมในชุมชน						☐ 32

การเข้าไปร่วมดำเนินการกับการทำงานของ อบต. ในด้านอื่นๆ ของท่านอีก

ได้แก่

.....

.....

.....

.....

การเข้าร่วมตรวจสอบการทำงานของ อบต. ในด้านอื่นๆ ของท่านอีก

ได้แก่

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3						
แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง						
ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง						
คำแนะนำ : โปรดเขียนเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และเติมข้อความตามความเป็นจริง ในช่องคำถาม						
แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง	ท่านเห็นด้วยกับความคิดเห็นตามข้อความดังกล่าว มากน้อยเพียงใด					
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด	
แนวทางในการส่งเสริม						
1) ควรให้มีการเรียนการสอนวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นวิชาภาคบังคับในหลักสูตรของนักเรียนทุกระดับ ภายในโรงเรียนและการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานในการรับรู้ ให้กับเด็กเยาวชนและประชาชน เกี่ยวกับหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานใกล้ชิด และมีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันมากที่สุด						☐ 33
2) ควรมีกฎหมายบังคับให้ อบต. ต้องจัดให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน , ประชุมประชาคมตำบล หรือการประชุมสภาท้องถิ่นสัญจรไปยังหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอปัญหา ความต้องการการพัฒนาในหมู่บ้านของตนเอง กับผู้บริหาร อบต. โดยตรง						☐ 34

แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง	ท่านเห็นด้วยกับความคิดเห็นตามข้อความดังกล่าว มากน้อยเพียงใด					
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด	
3) ควรกำหนดให้การวางแผนพัฒนาตำบลใน ระยะสั้น หรือระยะยาว ให้มาจากการร่วม คิด ร่วมตัดสินใจ ที่ชาวบ้านมีส่วนร่วมใน การประชุมประชาคมหมู่บ้าน ประชาคม ตำบลเท่านั้น และให้ อบต. ดังกล่าว นำ แผนพัฒนาไปจัดทำเป็นโครงการพัฒนาที่ เป็นรูปธรรมมากที่สุด						☐ 35
4) ควรส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการด้านต่างๆ ร่วมกับ อบต. ให้มี สัดส่วนมากขึ้น เช่น การเป็นกรรมการเปิด ของประมุขโครงการ การเป็นกรรมการ ตรวจการจ้างของโครงการต่างๆ ภายใน หมู่บ้านของตนเอง						☐ 36
5) ควรมีระบบจูงใจให้แก่ประชาชนที่มีส่วน ร่วมทำงานกับ อบต. เช่น มีค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนให้เพียงพอและคุ้มค่า กับความ เสียสละ ที่ได้อุทิศเวลาของตนเอง ทำงาน ให้กับส่วนรวม						☐ 37

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง ตามความคิดเห็น
ของท่านด้านอื่นๆ อีก เช่น.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	จำสืบเอกรพันธ์ อินทร์ปัญญา
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 12 สิงหาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตรบัณฑิต (รบ.) สาขาทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์ 2536 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลป่าอ้อดอนชัย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
ตำแหน่ง	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล (นักบริหารงาน อบต. 7)